

Poudarek na vsebini vzgojno izobraževalnega dela

Ko je pred štirimi meseci republiška skupščina sprejela zakon o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja, smo se zavedali, da začenjamo novo poglavje v razvoju našega šolstva. Glede na naše materialne možnosti in potrebe bo medvedno v prihodnosti z novim zakonom zagotovljen skladnejši napredek šolstva. Skrb za smotrno delitev sredstev med družbo in šolstvom so prevzele izobraževalne skupnosti, ki združujejo vse za šolstvo zainteresirane družbene dejavnosti v skupnih prizadevanjih za boljše in uspešnejše šolo. Pričeli smo izgrajevati sistem, ki bo zagotovil ne le postopno materialno stabilizacijo šolstva, marveč bo pospeševal tudi prizadevanja za hitrejšo racionalizacijo in večjo učinkovitost vzgojno izobraževalnega dela, to pa je pogoj za modernizacijo, za sodobno šolo ter za krepitev samoupravljanja v vzgojno izobraževalnih zavodih.

Zakon ustvarja pogoje zlasti za skladnejši razvoj vsega šolstva. Srednje šolstvo je tako kot osnovno in visoko šolstvo enakovredno upoštevano pri financiranju. Tudi razlike v materialnih pogojih za delo osnovnih šol se bodo postopno omilile, ker bo republiška izobraževalna skupnost že zdaj, sicer še s skromnimi, toda v prihodnosti z vedno pomembnejšimi dopolnilnimi sredstvi omogočala hitrejši napredek osnovnih šol tudi na tistih območjih v republiki, ki zaostajajo zaradi šibkejših materialnih možnosti. In ne nazadnje — tudi z enotnimi osnovami meril, ki jih bo še letos sprejela republiška izobraževalna skupnost, bo mogoče zagotoviti pravičnejšo delitev sredstev posameznim stopnjam in vrstam šol ter s tem za osebnostne dohodke učiteljev in materialne izdatke šol.

Nedavno sprejeti zakon o srednjem šolstvu ter predvidene spremembe in dopolnitve zakona o osnovni šoli in novi zakon o usposabljanju otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki bosta v bližnji prihodnosti na dnevnem redu v skupščini SRS, bodo utrdili organizacijske temelje vzgojno izobraževalnega sistema, ker bodo z družbenimi normativno določeni pogoji za ustanovitev in delo šol, dolžnosti in pravice ustanoviteljev šol, strokovna izobrazba učiteljev, precizirane bodo specifičnosti delovnih razmerij prosvetnih delavcev itd., zlasti pa bo urejena vsebina vzgojno izobraževalnega dela. Pri

slednjem smo občutili precejšnjo vrzel zlasti v srednjem šolstvu, kjer je bilo doslej največ problemov, od zastarelih predmetnikov in učnih načrtov ter razlik v pedagoškem režimu šolanja in obremenitvi učencev do učiteljev s pomanjkljivo strokovno in pedagoško izobrazbo in slabo opremo za pouk.

S temi družbenimi normativni usmerjamo naša prizadevanja v kvalitetnejšo vsebino vzgojno izobraževalnega dela, v doslednejše uresničevanje vzgojno izobraževalnih ciljev, ki smo si jih zastavili. Naša družbena skupnost zato pričakuje še večjo prizadevanost in odgovornost šol in učiteljev za dosledno uresničevanje vzgojno izobraževalnih smotrov. Pri tem ne mislimo le na posredovanje sodobne izobrazbe, ki bo temeljila na najnovejših dognanjih in spoznanjih napredne znanosti, na sodobnih učnih metodah, marveč hkrati še prav posebej na uspešnejšo vzgojo, čemur smo v poslednjih letih marsikje posvečali premajhno skrb.

Bolj kot doslej se bomo morali nenehno zavedati, da se zdaleč ne opravimo vsega, kar smo dolžni storiti, če omogočimo mladim ljudem le to, da si po svojih zmogljivostih in nagnjenjih pridobijo izobrazbo, ki je potrebna za določen poklic ali za nadaljnje izobraževanje. Šola je poklicana kot eden izmed najpomembnejših vzgojnih dejavnikov prispevati kar največ k oblikovanju osebnosti mladega človeka, samostojnega in kritičnega duha ter umskih in moralnih lastnosti človeka v naši samoupravni socialistični skupnosti. Nedvomno smo dolžni biti bolj tankočutni do vsega, kar prispeva k vzgoji socialističnega humanizma in patriotizma, k utrjevanju moralnih vrednot, na katerih temeljijo socialistični družbeni odnosi. Te odgovorne vzgojne naloge, ki so zapisane v temeljnih določbah naših šolskih zakonov in med vzgojno izobraževalnimi smotri v učnih načrtih, morajo vzbujati v nas prav tolikšno prizadevanje kot skrb za trajno osvobodeno, življenjsko uporabno znanje.

Usmerimo torej naša hotenja še bolj kot doslej v vsebino vzgojno izobraževalnega dela, v večji vzgojni in izobraževalni uspeh naše šole, ki bo dokazoval, da šolstvo v enaki meri kot druga področja družbene dejavnosti prispeva svoj polni delež k našemu splošnemu napredku.

Boris Lipužič

ŽAGARJEVE NAGRADE - ZRCALO PRIZADEVANJ IN USPEHOV Pet letošnjih nagrajencev

Zagarjeve nagrade se podeljujejo za izredne uspehe na vzgojno-izobraževalnem področju, ki so širšega družbenega pomena za pedagoško prakso in teorijo. Podeljujejo se za celotno področje vzgoje in izobraževanja, vendar pa sta pri tem poudarjeni osnovna in srednja šola. Ne smemo namreč pozabiti, da morajo biti Zagarjeve nagrade vsaj v prvih letih namenjene predvsem tistim prosvetnim delavcem, ki so se najbolj približali liku narodnega heroja Staneta Žagarja — ljudskega učitelja, ki je s svojim narodom delil usodo, ga vodil in se mu razdaljal.

Tako je na svečani podelitvi letošnjih Zagarjevih nagrad — bila je 26. junija v stekleni dvorani izvršnega sveta — poudarila članica odbora za podelitev Zagarjevih nagrad ing. Zora Maležičeva in opozorila na nelahko delo odbora, ki bi moral iz 35 predlaganih kandidatov, katerih nobenemu ne gre odrekati zaslug, izbrati prvotno samo štiri nagrajence, nato pa se je, meneč, da je tako pravičnejše, vendarle odločil za izbiro petih kandidatov, ki so prejel po 4000 N-din nagrade.

KATERI SO LETOŠNJI NAGRAJENCI?

Ravnatelj osnovne šole Lucijana Seljaka v Stražišču pri Kranju, učitelj in pedagoški svetnik DUSAN BAVDEK že od 1959. leta ustvarja sloves svojih šol. Po aktivnem udeleževanju med NOB je bil po osvoboditvi organizator šolstva v Kamniku, nato pa na Primorskem. Poleg številnih in odgovornih funkcij je bil eden glavnih pobudnikov kulturno prosvetnega življenja na Go-

renskem. Leta 1959 je na takrat dograjeni šoli Lucijana Seljaka začel seznanjati učiteljsvo šolo. Ta šola se je tudi prva vključila v eksperimentalno delo in ga v nenehni povezavi z republiškim zavodom za šolstvo uspešno izvajala. Leto prej kot v drugih šolah so začeli s samoupravo kolektiva, tu so izdelali prva pravila šole,

pravilnike o delitvi dohodka in osebnega dohodka, ki so služili ostalim šolam pri uvašanju samoupravljanja.

Dušan Bavdek je sodeloval pri ustanovitvi gorenjskega ZPPS, napisal je vrsto strokovnih člankov in osnutek učbenika za komunalni pouk, leta 1966 pa je prispeval za publikacijo zveznega zavoda za šolstvo »Profesionalna orientacija na osnovni šoli« študijo »Sodelovanje šole s podjetji in spoznavanje poklicev v komunici«.

V obrazložitvi Zagarjeve nagrade za ravnatelja osnovne šole v Podčetrku JOŽETA BRILEJA, predmetnega učitelja, beremo: — Bistvo zasluge za nagrado Staneta Žagarja je pri tov. Brileju v tem, da je v zelo slabih materialnih okoliščinah Obsoletja uspel razviti izredno uspešno vzgojno izobraževalno dejavnost, ki je že postala in postaja pomembna za širšo družbeno skupnost. Njegovi uspehi se nanašajo še posebno na vsestranstvo učnovzgojnega procesa, na delovni in življenjski značaj šole, na učinkovito uvašanje samoupravljanja v šoli in njegov tvorni vpliv na vzgojno izobraževalni proces.

Šola je postala poleg izobraževalne ustanove tudi dom učenca, za učitelje privlačno torišče življenjske vzgoje in učinkovitega izobraževanja, za vasčane pa kulturno-prosvetni center in ponos za vse prebivalstvo tega predela. Uspešnost šole, in še posebej zasluge njenega upravitelja Jožeta Brileja, potrjujejo številne vsakoletne in raznovrstne pohvale, priznanja, odlikovanja in nagrade.

Prizadevanja VLADIMIRJA CVETKA, učitelja, pedagoškega svetnika in pomočnika direktorja zavoda za šolstvo SRS, na vzgojno izobraževalnem področju odlikuje zelo bogata bibliografija. Nenehno se je zavedal vrednosti tiskane besede za modernejšo, aktualnejšo in učinkovitejšo svetovanje in usmerjanje vzgojne prakse. V tem pogledu predstavlja V. Cvetko eno izmed dokaj redkih kontinuitet med povojnim piščim učitelstvom in med ne-

koliko zamrto publicistično dejavnostjo povojnega učitelstva.

Glavna področja praktične strokovne dejavnosti tega Zagarjevega nagrajence obsegajo: šolstvo, družinska vzgoja, sodelovanje pri ZPDS in Sodobni pedagogiki, samostojne izdaje, poljudoznanstvena dela in strokovna predavanja.

Na področju šolstva se je ukvarjal z vprašanji organizacije,

vsebine, oblik in metod dela naših šol in z vprašanjem izobraževanja in nadaljnega izpopolnjevanja učiteljskega kadra, kot direktor republiškega zavoda za napredek šolstva pa skrbel za njegov napredek. Zavod je v tem obdobju izdal strokovne publikacije, ki so bile v prvih letih reformiranja osnovne šole učiteljem skoraj edina dosegljiva literatura in pomoč pri delu.

Vladimir Cvetko je bil med ustanovitelji ZPM, pobudnik in urednik poljudoznanstvene revije za starše Mladi svet in skupno z G. Šilihom pobudnik za ustanovitev prvih šol za starše v Sloveniji. Sodeloval je pri ustanovitvi ZPD Slovenije, od 1950 je bil član uredništva Sodobne pedagogike, od 1961 pa njen odgovorni urednik. Pri založbah je izšlo 10 njegovih samostojnih edicij, njegova predavanja so poslušali v šolah za starše, učiteljskih kolektivih, radijski šoli in TV oddajah.

Na tehniški srednji šoli za kemijsko metalurško in lesno industrijsko stroko v Ljubljani dela že več kot 30 let pomočnik ravnatelja prof. JOŽE POVŠIČ, ki je bil zaradi uspešnega pedagoškega dela leta 1960 imenovan za pedagoškega svetnika. Ves čas

je bil eden najuspešnejših organizatorjev vzgoje in izobraževanja na tehniških šolah, objavil pa je tudi vrsto strokovnih in vzgojno izobraževalnih del, učbenikov in se s svojim obširnimi strokovnim delom uveljavil v slovenskem in jugoslovanskem merilu. Urejal je Zbornik pedagoških člankov, pisal razprave in članke s pedagoško vsebino, od leta 1949 pa je aktiven član RO društva matematikov, fizikov in astronomov SRS in vodja njegove Bibliografske sekcije. Eden od rezultatov njegovega študija znamenitih slovenskih matematikov je Bibliografija Franca Močnika, ki jo je izdal SAZU. Za strokovne šole je za prakso priredil Matematične tabele in obrazce in opravi recenzije učbenikov in uporabnih nalog za celo vrsto strok. Prof. Povšič lahko šteje med najbolj zaslužne prosvetne delavce v strokovnem šolstvu.

Zasluge Zagarjevega nagrajence HENRIKA ZDESARJA, učitelja in pedagoškega svetnika, so opisane v bogati dokumentaciji Slovenskega šolskega muzeja v Ljubljani. Henrik Zdešar je organiziral slovensko šolstvo med NOB tako temeljito, da se je utrdilo in vzdržalo v najhujših okoliščinah. S svojimi organizacijskimi sposobnostmi je tudi

uspeš mobilizirati mladino in prosvetne delavce, ki so ostali na Primorskem in tako ustvarili tako šolsko mrežo, ki jo je bilo mogoče nadaljevati tudi po osvoboditvi. Na njegovo pobudo je nastal na Primorskem tudi prvi pedagoški tisk, prirejal je tečaje, skrbel za strokovno izpopolnjevanje učiteljev itd.

Med številnimi funkcijami, ki jih je opravljal po osvoboditvi, je bil tudi na odgovornih službenih položajih: načelnik ministrstva za prosveto LRS, kjer je vodil obnovo šol, okrožni nadzornik za Ljubljano in predsednik RO sindikata prosvetnih delavcev. Leta 1959 so ga zaradi uspešnega pedagoškega dela imenovali za pedagoškega svetnika. Bogato je tudi njegovo publicistično strokovno delo. Leta 1957 je bil med pobudniki odbora za podelitev Zagarjevih nagrad in sodeloval pri pripravi Zagarjevega zbornika. V vsem življenju in delu je hodil po poteh svojega vzornika — Staneta Žagarja.

Dodatna pomoč v počitnicah ali kako je sploh s to našo osnovno šolo

V minulemu letu so morale nekatere šole poskrbeti za posebno dodatno pomoč učencem, ki so bili ocenjeni nezadostno. Na začetku novega šolskega leta nas

zanima, koliko je dodatna pomoč učencem koristila. Učitelji je niso pozdravili z največjim veseljem. Ne zato, ker jim je za nekaj dni skrajšala počitnice, le nihče ni

verjel, da bo imela pravi uspeh. Nekateri predmeti imajo za vse leto zagotovljene ure dodatne pomoči, pa se še največ učenci, ki razreda ne izdelajo. To so

izrazito nedelavni otroci ali pa taki, ki jim razum ne dopušča, da bi snov razumeli. Na večje težave naletimo navadno pri matematiki, slovenskem in tujem jeziku. To pa so tudi predmeti, ki imajo predpisane ure dodatne pomoči od začetka do konca šolskega leta.

Nekaj drugega je dodatna pomoč v počitnicah, ki zajame vse predmete in ima namen izboljšati učni uspeh. Vendar dvomim, da so se učenci — pa naj bo to januarja ali avgusta — v nekaj urah naučili kaj prida zemljepisa, zgodovine, kemije, ali pa katerekoli predmeta. Tem manj, če pomoč ni bila dobro organizirana, tako da so prihajali učenci v šolo samo po naloge, ki so jih potem reševali doma.

Nekateri pravijo, da je dodatna pomoč v počitnicah priporočljiva že zato, da učence zresni, ker jih prikrajša za prosti čas. Toda otrokova duševnost je taka, da se nagonso otrese tesnobe in naide zase svoj prijetni del. Drugi zagovarjajo dodatno pomoč v počitnicah s tem, da sta tedaj učenci in učitelji bolj zbrana in se laže vživita v učni proces. Vprašanje pa je, koža bomo vključili k uram dodatne pomoči: učence z nezadostno oceno ali tudi tiste, ki imajo zadostno, saj tudi ta ocena ne izkazuje solidnega znanja. Čim več učencev pritegnemo k dodatnim uram, tem bolj imajo ure značaj rednega pouka. Čim manj jih vključimo k ponovni razlagi in ponavljanju, tem verjetneje bo pomoč uspešna. Toda zaradi nekaj nezadostno ocenje-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Med petimi najboljšimi v Jugoslaviji — dve najboljši iz Slovenije

V preteklem šolskem letu je uredništvo mladinskega časopisa »Politika za decu« iz Beograda razpisalo že drugi natečaj za najboljši spis v materinski in med učenci osmega razreda osemletke.

Kriteriji za ocenjevanje na letošnjem natečaju so bili, za razliko od prejšnjega leta, preciznejši in zahtevnejši. Vsi spisi, ki so prišli pred ocenjevalno komisijo, so bili pregledani in ocenjeni z dveh vidikov: delo učenca, ki je spis napisal, in vzgojni ter strokovni delež učenčevega učitelja. Na ta način so delo učenca ali učenke cenili po naslednjem: pismenost, vsebina, stil in bogastvo jezika v spisih, kakor tudi skladnost spisov med nalogi in vsebino. Delo učitelja oziroma profesorja, ki je učenca med letom učil, je komisija cenila po vsebini spisov, po obsegu in temeljitosti korektur teh spisov, kakor tudi po poglubenosti vzgoje potom teh spisov.

Člane ocenjevalne komisije so imenovali: Zveza pedagoških društev Jugoslavije. Svet društev in organizacij za vzgojo otrok Jugoslavije, Zavod za šolstvo SR Srbije, Založniško podjetje »Forum« iz Novoga Sada ter uredništvo »Politike«. Ki je bilo obnem pobudnik akcije.

Letošnji uspeh dveh slovenskih osemletke je toliko pomembnejši, ker je bil odziv na natečaj znatno večji kakor prejšnje leto. Komisija je morala izbrati med dokaj številnimi kandidati, da se je odločila za pet najboljših. (Samo iz naše republike je dobila v pregled in oceno nad 90 zvezkov učencev, ki so se iz raznih šol prijavili na natečaj.) V tej luči je treba ocenjevati tudi letošnji uspeh profesorice Alenke Kozinc, ki si je že drugič na tem natečaju priborila zmago. Če je bilo ob njenem lanskem uspehu na enakem

tekmovanju morda mogoče dvomiti, pa to letos prav gotovo ni mogoče. Številna konkurenca in visoka kvaliteta, ki sta značilni za letošnje tekmovanje, sta prav gotovo najboljše potrdilo sposobnosti tistih, ki so se prebili med pet najboljših v jugoslovanski vrh na tem področju.

Osemletke, ki imajo letošnje zmagovalce, so: v Beogradu, Ljubljani, Strumici, Bački topoli in Sempetru pri Gorici.

Slovenski osemletki in slovenski zmagovalci so torej: — na osnovni šoli Dr. Vite Kraigherja — Ljubljana učenka osmega razreda Zdenka Ferkojir njena profesorica Alenka Kozinc; — na osnovni šoli Ivan Robi Sempetru pri Gorici učenec osmega razreda Branko Kralj in njegova profesorica Milja Bratoš.

Vsak od njih je prejel po tisoč N-din, jeseni pa jih čaka prijetno potovanje v Beograd, kjer bodo v uredništvu časopisa »Politika za decu« prisostvovali mali slavnosti na grajenec in prejeli častne diplome ob tej lepi zmagi.

Poleg že ustaljenega programa letnih srečanj najboljših matematikov se je, po iniciativi tega beograjskega mladinskega časopisa, odprlo še to tekmovanje. Pobuda je prav gotovo vredna vsega priznanja, obenem pa tudi družbenega zanimanja za to vrsto tekmovanja in vzgoje. Kljub temu, da je naša republika po zaslugi tovaršice Alenke Kozinc že lani prišla v finale in letos dosegla še lepši uspeh, ko se ji je pridružil Milja Bratoš iz Sempetra pri Gorici, pa bo še treba poskrbeti za še številnejši odziv na ta natečaj v prihodnjih letih.

Našim zmagovalcem iskreno čestitamo!

C. Z.

Na tako smo začeli spet vsakdanje delo v šolah: težave pa veselje nad doseženimi uspehi in rešenimi nalogami...

Dodatna pomoč v počitnicah

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih se bo npr. matematik posebej ukvarjal z učenci, za katere ve, da jim tudi ure dodatne pomoči ne bodo bistveno koristile, medtem ko bo kdo drug znanjšal kriterij znanja in si zagotovil mirne počitnice. Zato se mi dodatna pomoč v počitnicah ne zdi uspešen pedagoški prijem. Na tistem bosta z njo računala učitelj in učenec. Prvemu se bo zdelo odveč, da bi se še posebej ukvarjal z otroki in bo k ocenji primatek nekaj navzgor. Učencu pa se itak zdi samo po sebi razumljivo, da se bo rešil nezadostne, samo če se prikaže k uram dodatne pomoči.

Nacionalno nisem proti dodatni pomoči. Vsak učitelj bo med letom lahko našel čas, da bo pomagal tistim, ki jim gre pri predmetu slabše, pa si prizadevajo za dober učni uspeh. Marsikomu bo to koristilo, vsem pa gotovo ne. Ne vem, kaj naj bi imel od dodatne pomoči lenih, ki se vse leto ni hotel učiti. Preveč je prebrisan, da bi zaradi slabe ocene šel v počitnicah posejati v šoli.

Mnogi učitelji so zaradi dodatne pomoči v počitnicah nejevoljni, ker ne zadene vsega učiteljskega kolektiva enako. Nekdo je že med šolskim letom razdal vse moči, pa se mora zaradi nezadostno ocenjenega učenca vrniti v šolo prej kot kolega, ki s poukom med letom ni bil preobremenjen, niti se ga ne tiče organizacija dodatne pomoči v počitnicah.

V vojni »za ali proti« dodatni pomoči si lahko skrhamo meče, pa zato učni uspeh ne bo boljši. Če hočemo doseči boljši učni uspeh, bomo morali začeti z celotnim načinom pouka nekoliko drugače.

POMANJKANJE DELOVNE DISCIPLINE IN REDA?

Ce otrok v šoli ne uspeva, je morda vzrok v tem, ker mu nismo privzgojili delovne discipline in smo mu na vsakem koraku popuščali.

Ze nekaj let preobračamo učne načrte in govorimo o tem, kaj vanje ne spada, trdnega in enotnega načrta pa v vseh letih nismo izmudrovali. Kje da bi enkrat za vselej našli skupni jezik s kolegi iz srednje šole, ki hodijo s svojim učnim načrtom svojo pot in ne poznajo našega, mi pa ne njihovega.

Pred kratkim se nam je zdelo pametno, da napredujejo učenci z dvema nezadostnima ocenama v višji razred, potem smo se zedinili za malo drugačne pogoje. Zdaj prihaja do besede dodatna pomoč za vsako ceno, samo da bi čim več učencev izdelalo raz-

red. Bojim se, da se bo dvignil samo procent znanja, znanje pa ne. Do neke mere je pretirana dodatna pomoč za učence tudi nevezljiva. Navdijo se, da ravnamo z njimi v najnežnejših rokavicah, da stojimo za njimi z vsemi nasveti in blagoslovi, ko pa prestopijo prag srednje šole, je te pesni konec s prvim dnem. Kolegi na srednji šoli grade izobrazbo na dijakovi samostojnosti. Tam se, kot mi je znano, nihče ne pogovarja o posebni dodatni pomoči. Dijaki, s katerimi se srečujem, tožijo, da je bilo v osnovni šoli premalo strogo, v srednji pa je preveč. Vsi po vrsti, tudi najboljši, se težko zvišujejo v novi režim, ki ne pozna razumevanja na vsakem koraku. Do neljubih zapletov prihaja zato, ker zahteve šol niso prilagojene in ker zelo veliko modrega govorimo in zelo malo pametnega ukrenemo.

V osnovni šoli je še marsikaj narobe. Učenci nam pomenijo razred, ki mu odbrenkamo učno snov in ga založimo z domačo nalogo. Tako delamo vsi vprek: matematik ne pozna slavista, slavist ne nega in ne učitelja tujega jezika. Geograf je prerodčan, da brez njegovih domačih nalog ne gre. Zgodovinar ve, da je treba zanj tudi doma kaj narediti. Za tehnični pouk izdelujejo učenci doma mojstrovine in pol (v kolikor se jih ne usmilijo strici). Vsi skupaj ne upoštevamo urnika in ne vemo, kaj vse so učenci pripravljali za naslednji dan in koliko časa jim je še ostalo za učenje. Nič. Meni bi ga tudi ne, ker bi si vsem in vsemu naklubil privoščila prostost.

V nekem intervjuju je dejal Janez Menart, da si želi nazaj avstrijsko šolo. Pametneje pač ni mogel povedati skrajno nesodobne misli. Mislim, da pomeni tista avstrijska šola red, ki ga naši vtisih manjka.

Serva ordinem et ordo servabit te. V novih časih smo marsikaj postavili na glavo, tako da preveč varno nismo krmarili skozi reforme. Vsa leta smo se trudili za izobrazbo in vzgojo, zdaj pa moramo ugotovljati, da smo naučili premalo in vzgojili preslabo.

KAKO PA JE Z NAŠIM PEDAGOŠKIM NAVDUŠENJEM

Morda se nam mladi izmikajo iz rok tudi zato, ker nam manjka pedagoško navdušenje. Je dolgo ne verjamemo več v poslanstvo svojega poklica. Izenačili smo se z vsemi kruhoborci. Nikogar ne spoštujemo. Nihče ne spoštuje nas. Kot samoupravitelji se prebijamo skozi meglen čas in ustvarjamo reforme. Kaj če nas tudi dodatna pomoč ne bo rešila?

Šolsko življenje teče svojo pot. Znova bomo zanihali med pretiranimi zahtevami in nesmiselnim popuščanjem. Nekateri bodo učenca za nedeljo obremenili z dodatnim delom, drugi ga v nedeljek ne bodo upali vprašati najosnovnejše stvari, samo zato, ker je bila prejšnji dan nedelja.

Spet bomo pozabili, da nismo le učitelji, ampak tudi vzgojitelji. Kot vzgojitelji bomo imeli premalo razsodnosti in posluha za

drobne stvari in nas neestetski izzled zvezkov in knjig sploh ne bo motil.

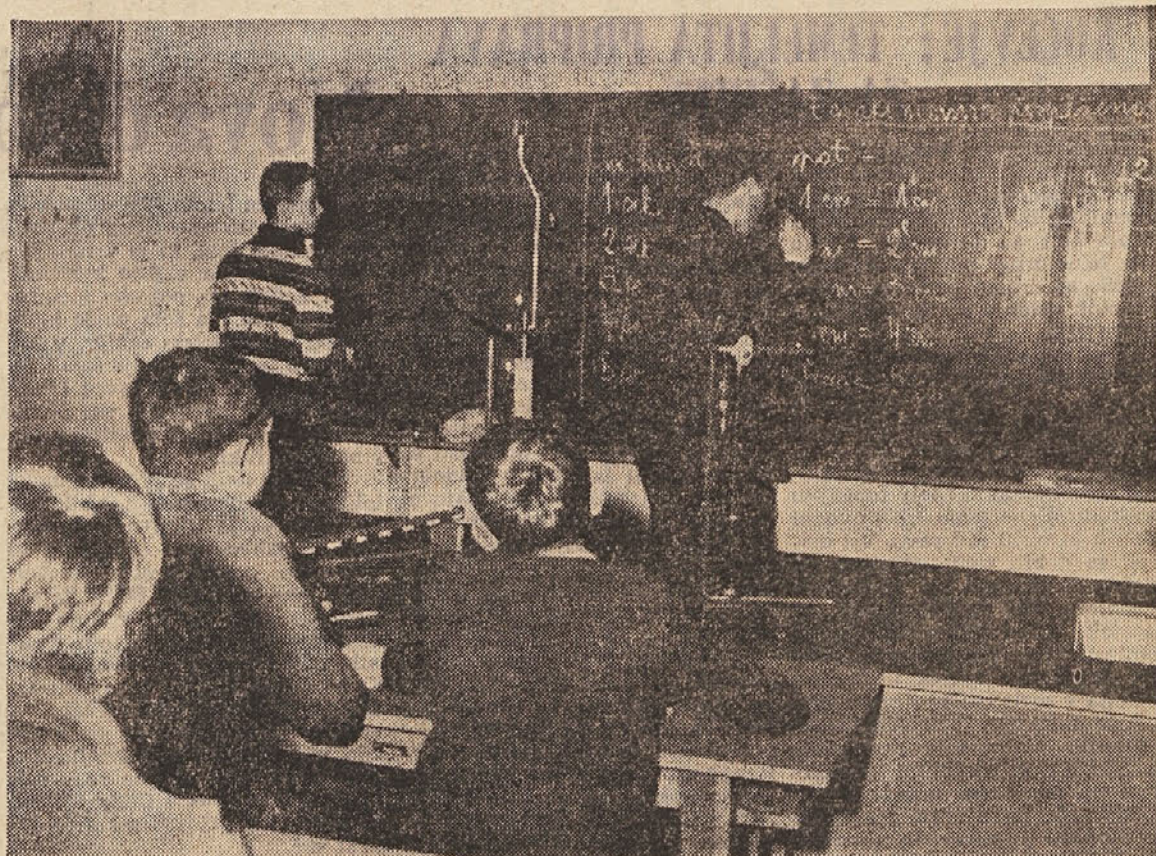
Kakšen bo naš odnos do jezika? Kakšno mešanico dialektov, pogovornega jezika in hrvatizma si bomo privoščili?

Kolikokrat bomo z dolgočasno razlagali znane stvari, ker ne znamo upoštevati, da učenci vendar še kaj vedo iz prejšnjih let, pa da se veliko nauče tudi ob radiu in televizorju ter v stiku z ljudmi. (V 1. razredu avstrijske gimnazije so gospodje profesorji priznali znanje iz osnovne šole. Danes učitelji v 6. razredu ne prizna znanja iz 4. razreda).

Ne bi smeli pozabljati, da vzgajata otroke tudi knjiga in film. Kot vzgojitelji imamo premalo pregleda nad tem, kaj učenci bere in kateri filmi oblikujejo njegov intimni svet. Premalo govorimo z njim o poklicu, premalo o vrednotah življenja.

Naj se vračamo na službeno mesto bolj ali manj spočiti, dejstvo je, da moramo začeti znova. Čas bi že bil, da bi se temeljiteje spoprijeli z vsemi problemi in jih začeli reševati vztrajno in kompleksno.

Berta Golob

Sodobno opremljeni šolski prostori so — poleg drugih, nič manj važnih dejavnikov seveda — pogoj uspešnega dela

PRIMER ŠOLE V HALOZAH

Učni uspehi in problematika osnovne šole Zavrč

I.
Osnovna šola Zavrč je samostojna, petrazredna šola s sedmimi oddelki. V šolskem letu 1966/67 je obiskovalo osnovno šolo v Zavrču 220 učencev, od tega 51 ponavljalcev (v šolskem letu 1965/66 — 215 učencev, od tega 46 ponavljalcev). Brez negativne ocene je izdelalo 155 učencev ali 70,5% (1965/66 — 142 učencev ali 66%); z 1 negativno oceno je napredovalo 7 učencev ali 3,2% (v 1965/66 — 22 učencev ali 10,2%). Skupaj je izdelalo 162 učencev ali 73,6% (v letu 1965/66 — 164 učencev ali 76,3%). Ponavljala 58 učencev ali 26,4% (v 1965/66 — 51 učencev ali 23,7%). Učni uspeh je v letošnjem šolskem letu za 2,7% slabši od lanskega.

Od 155 učencev, ki so izdelali brez negativne ocene, je 25 oddelčnih (v 1965/66 — 15), 33 prav dobrih (v 1965/66 — 42), 77 dobrih (v 1965/66 — 66), 20 zadostnih (v 1965/66 — 20). Srednja ocena šole je 2,7 (v 1965/66 — 2,6). Pouk se je vršil v 2 izmenah.

V lanskem šolskem letu je bil učni uspeh nižji, kot smo želeli, in je v primerjavi s prejšnjim šolskim letom celo nekoliko padel. Vzroki za procentualno tako nizek učni uspeh so isti kot prejšnja leta in v glavnem objektivnega značaja. Tudi v lanskem šolskem letu je bilo zelo veliko število otrok, ki bodo ponavljali prvi razred (15 učencev ali 28,8%) in drugi razred (11 učencev ali 28,9%). Dejstvo je, da so vsi ti učenci razvojnjo zaostali (ali telesno ali umsko) in zato ne zmorejo zahtevnega učnega programa. Vzroki za to so znani, saj smo jih izčrpno navajali v mnogih poročilih, zato jih sedaj ne bomo ponavljali, oziroma jih bomo navedli samo na kratko.

Miljejske prilike, socialne razlike, bolezni, alkoholizem — vse to pušča vidne posledice v telesnem in duševnem razvoju otrok, ki se jih ne da popraviti v enem ali dveh šolskih letih. Vzgojna zanemarjenost teh otrok je tako velika, da se odraža pri učnem uspehu skozi daljše razdobje, kar zelo otežuje delo in realizacijo predpisane učnega načrta. Dejstvo je, da obsega naš šolski okoliš v glavnem gospodarsko pasivne haloške predele, kjer še vedno prevladujejo družine z nezadostno materialno bazo in velikim številom otrok. Ob stalni borbi

za življenjsko eksistenco, za zagotovitev minimalnih življenjskih potreb sebi in otrokom starši nimajo časa za vzgojo svojih otrok in vzgojo zanemarijajo. Nujen rezultat vseh teh faktorjev je nezadostna predšolska izobrazba in vzgoja, skromne higijenske, moralne in intelektualne navade. Vse to se pozneje odraža v zmanjšani sposobnosti umskega dojemanja, v nesposobnosti logičnega sklepanja, v negiranju osnovnih konvencionalnih in moralnih norm; zato so tudi učinki vzgojnih prijemov in posegov počasnejši. Tako stanje se bo prav gotovo odražalo tako dolgo, dokler ne bomo zmanjšali gospodarske in socialne anomalije na minimum. Prav zato smo sklenili, da bomo v letošnjem šolskem letu tudi na naši šoli odprli pripravljalni oddelke za šolske novince in tako razbremenili učitelja — elementarca, ki mora v začetku vsakega šolskega leta porabiti preveč časa za poučevanje določenih vrednot in navajanja na določene norme, ki bi jih morali učenci prinesli v šolo že z domačo vzgojo.

II.

Na končni učni uspeh in na realizacijo učnega in delovnega načrta je neposredno vplival **relativno slab šolski obisk**. Povprečni letni obisk šole je 94,2% in je za 0,9% višji od obiska v prejšnjem šolskem letu. Nizek šolski obisk v nižjih razredih je posledica pogostih obolenj za gripo v zimskem času in izostajanja zaradi vremenskih neprilic (v zimskem času zaradi velikih snežnih nanosov in neprehodnih poti). Priporočiti moramo, da je na naši šoli preko 100 učencev, ki morajo prehoditi 5 — 8 km poti do šole v eno smer. Odstotek izostankov v višjih razredih pa v glavnem odpade na izostajanje učencev od pouka zaradi domačega dela. Zato pomankljiva delovna sila staršev zelo pogosto zadržuje odrasle otroke doma za drobna opravila, pa tudi za večja in težja dela (delo na polju, škropljenje, košnja, trgatve itd.).

K padcu učnega uspeha je prispeval tudi obsežen učni načrt, ki prav gotovo ni prilagojen našim specifičnim prilikam. Podrobni učni načrti so izdelani tako, da zahteva obravnavo obsežne materialne baze in velikim številom otrok. Ob stalni borbi

utrujanje in poglabljanje učne snovi pa ostane premalo časa, zato je proces pozabljanja pri učencih mnogo večji. V tako specifičnih prilikah, kot deluje naša šola, bi morali biti učni načrti prilagojeni umskim sposobnostim naših učencev, saj je znano, da moramo za utrujanje snovi porabiti več časa, kot je normalno predvideno, saj moramo glavnino učne snovi naučiti učence v šoli, ker se doma ne učijo ali pa jim starši ne nudijo potrebnih pogojev (prostora, časa, učbenikov itd.).

Precejšnje motnje v rednem učnem procesu povzročajo proslave vsepogostejših spominskih dnevo. Te niso zažete v podrobnih učnih načrtih (zahtevane so naknadno z okrožnicamj Zavoda za prosvetno pedagoško službo, sekretariata za kulturo in prosveto ali občinske skupščine) in redne ure slovenskega jezika, SN, SD in SND, ki zato odpadejo. Je težko nadomestiti in gredo v škodo rednih ur za ponavljanje in utrjevanje predpisane učne snovi. K motnjam učnega procesa lahko prispejemo še periodične zdravniške preglede in cenjenja, organizacijo manifestacij, kot so kurirčkova pošta, štafeta, proslave za bralno značko in podobno. Vse to zavira in moti normalni potek učnega procesa, odteguje učence od pouka, učitelju pa jemlje potrebne učne ure in mu znižuje učni uspeh oziroma negativno vpliva na njegove rezultate dela.

III.

Vzgojnih težav v širšem smislu z učenci nimamo. Do sedaj še ni prišlo do večjih vzgojnih prekrškov ali celo ekscesov. Lahko trdimo, da se učenci v času zadrževanja v šoli obnašajo disciplinirano in le redko prihaja do disciplinskih prekrškov (pretep ali kraja). Izven šole, ko se učenci odtegnjevo kontroli učitelja, pa prihaja do lažjih kršitev discipline, lažjih kaznivih dejanj, nedostojnega obnašanja ipd. Najpogostejši so pretepi in potepanja, ne spoštljivo obnašanje do starejših, večkrat pa pride do kraje tuje lastnine, manjših vlomov v stanovanjske in gospodarske prostore prebivalcev. V večini takih primerov se prihajajo ljudje pritoževati v šolo, le redko pride do prijav pri LM, čeprav poznajo storilca. Šola ukrepa po svojih močeh, vendar je vzgojni učinek majhen, ker storilci uživajo podporo in zaščito staršev. Največkrat je zgodbi, da starši zagovarjajo svoje otroke z lažjo, češ da so jim stvari, ki so jih ukradli, kupili, ali pa trdijo, da so njihove. Mnogo je staršev, ki odgovornost za dejanja svojih otrok odvrtačo, ker trdijo, da jih otrok ne uboga, da nad njegovim početjem nimajo kontrole in moči, in zahtevajo od učitelja rešitev problema. Lahko trdimo, da naše delo na vzgojnem področju močno ovirata mentaliteta in konservativnost tukašnjih ljudi, ki mnogokrat neobjektivno krivijo šolo za določene pojave, svoje soudcleženosti pa ne vidijo. Vendar pa lahko tudi trdimo, da je vedno več ljudi, ki uspešno sodelujejo s šolo in podpirajo njena prizadevanja pri vzgoji šolskih otrok.

Življenje in delo na šoli, delovna razmerja, upravljanje šole in drugi odnosi so urejeni s statutom šole. Notranjo razporeditev in delitev dohodka ureja šola s finančnim načrtom in pravilnikom o delitvi osebnega dohodka. Poleg ravnatelja šole, ki odgovarja za pedagoško delo šole in finančno poslovanje, upravlja šola še delovna skupnost (ima tudi vloga sveta šole), ki ima trenutno 11 članov. V njej so vsi člani šolskega kolektiva in trije predstavniki družbeno-političnih organizacij in staršev.

Ker so samoupravni odnosi v šolstvu (tako tudi na naši šoli) še v razvoju in se oblikujejo, prihaja tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti tujega dela in izkušnje starejših, so sebični in škodljivi, posamezne članke kolektiva navaajo v zmoti, v svoji ozkosti prikazujejo dejstva drugačna, kot so, in vnašajo in se oblikujejo, prihaia tudi pri nas, zaradi ozkega ali pa preširokega tolmačenja samoupravnih pravic, do problemov in trenj v kolektivu, ki od časa do časa izbruhnejo na dan v glavnem pri vraščanju delitve osebnega dohodka. Nekateri posamezniki skušajo svoje lastne interese okarakterizirati kot interese celotnega kolektiva, so premalo samokritični, ne priznavajo vrednosti t

KOČEVJE: TEMELJITA PRIPRAVA ZA ZAČETEK

Učiteljski zbor Poklicne kovinarske šole v Kočevju je še pred koncem prejšnjega šolskega leta sklenil, da bo prišel s temeljitimi pripravami za prihodnje šolsko leto že v drugi polovici avgusta. Besedo so držali; pogledimo nekaj njihovih priprav za uspešno novo šolsko leto.

Ves teden so namenili seminarju metodike in pedagoške psihologije. Ker v tem času niso mogli dobiti predavateljev iz Ljubljane (mimogrede: tudi z denarjem so na tesnem), so se odločili, da bo vsak učitelj temeljito preštudiral eno temo, imel uvodni referat in vodil razpravo. Vsi učitelji so dobili tudi literaturo, ki so jo obravnavali na seminarju. Pogledimo, kaj so obdelovali. Za začetek in osvežitve znanja so najprej obravnavali vzgojne smotre, pedagoška načela in naloge učitelja v socialistični družbi. Sledila je didaktika in metodika posameznih predmetov, pedagoška psihologija s posebnim poudarkom na uspešnem učenju, vpliv kaznovanja na učenca, testiranje sposobnosti učencev in uporaba teh rezultatov ter metode pri izobraževanju odraslih.

Na koncu trideseturnega seminarja so učitelji, posebno še tisti, ki uče strokovne predmete in nimajo pedagoške izobrazbe, ugotovili, da jim je seminar zelo koristil. Se več: spoznali so, da je mogoče tak seminar organizirati in zelo uspešno izvesti tudi brez posebnih predavateljev, brez stroškov, pridobiti pa veliko novega znanja. Dogovorili so se, da bodo imeli enkrat na mesec po en celodnevni seminar (na prosto soboto). Za vsak seminar se bosta pripravila po dva učitelja z vnaprej izbranimi snovnimi področji. Zadnji teden pred začetkom

pouka pa so učitelji namenili pripravi za začetek novega šolskega leta. V okviru programa širše priprave so obiskali osnovne šole v Kočevju in Ribnici in s pomočjo dokumentacije (dnevnikov) ter razgovorov z učitelji ugotovili, kakšno in kolikšno znanje bodo prinesli učenci iz osnovne šole. Izdelali so teste in tako ugotovili dejansko znanje absolventov osnovne šole iz matematične, matematične, zgodovine, zemljepisja in tehničnega pouka. Ti predmeti so namreč važni za pouk v kovinarski šoli. Obiskali so tudi krajevni muzej in se seznanili z vsem, kar bi lahko popestrilo pouk. Naj omenimo še, da so podrobno pregledali zbirko svojih učil, posebno še okrog 5000 okvirjenih diapozitivov.

Letos so prvič organizirano obiskali vsa večja podjetja, za katera usposablja kvalificiran kader. To jim je omogočilo, da so podrobneje spoznali profil kvalificiranega delavca in dobili dovolj primerov za to, kako približati pouk praksi in domačinskega okolju. Pri pouku skoraj vseh predmetov bodo lahko uporabljali primere iz gospodarskih organizacij in obrti.

M. C.

Seminar biologov na Komni

Zavod za šolstvo SR Slovenije v Ljubljani je v zadnjih junjskih dneh organiziral vrsto seminarjev za strokovno izpopolnjevanje učiteljev in pedagoških svetovalcev. Tako je bil za biologe predviden 4-dnevni seminar na Komni na Gorenjskem. Ker je program zajemal znanja iz rastlinske ekologije, je bil izbrani kraj naravnost idealen.

Rastlinstvo na tem področju je bilo v tem času v najbujnejšem razcvetu.

Seminarja so se udeležili biologi, ki poučujejo predmet na gimnazijah ali pa so svetovalci na zavodih za PPS in to iz vseh večjih centrov Slovenije.

Seminar so vodili prof. dr. Miran Vardian, asistent dr. Andrej Martinčič, oba iz Biotehnične fakultete, in Tone Vrabec, kustos Prirodoslovnega muzeja Slovenije.

V teh štirih dneh so v dopoldanskem času potekala predavanja o pomenu primarnih in sekundarnih ekoloških faktorjev za življenje rastlin (temperatura, toplota, svetloba, vlaga, zrak), o vplivu dolžine dneva na vegetativni in reproduktivni razvoj višjih rastlin, o formativnem delovanju nizkih temperatur na posamezne razvojne stopnje rastlin zmernih in hladnih klimatov, o vegetaciji na področju Slovenije in o razvoju flore in vegetacije Slovenije od terciara dalje.

V popoldanskem času pa so bile terenske vaje, na katerih smo proučevali vegetacijo posameznih biotopov (gozd, melišče, alpski travnik) po metodi kvadrata in linije ter merili posamezne abiotične faktore: vlago, temperaturo tal in zraka, svetlobo in reakcijo tal. Obenem smo tudi ugotavljali posebne prilagoditve rastlin v posameznih biotopih.

S tem načinom smo udeleženci seminarja najlažje povezali teoretično znanje s praktičnim delom na terenu samem. Le tako smo si osvetlili vrsto vprašanj iz novejših panog botanike in se temeljitije pripravili za predavanje te snovi učencem v šolah. Kljub temu, da smo bili ob koncu šolskega leta od naporega dela precej utrujeni, so nas predavatelji iz izredno širokim znanjem in pravilno izbiro metod dela znali za zanimirati za nas dokaj neznanu področje iz biologije.

Takšne seminarje bi bilo potrebno prirediti tudi za učitelje, ki poučujejo predmet spoznavanje narave v 5. razredu, čeprav morda niso biologi. Namreč po učnem načrtu moramo že na tej stopnji seznanjati učence z življenjem rastlin in z vplivi na njih.

Iščem službo v drugem kraju

Učitelj za angleščino želi spremeni službeno mesto na osnovni šoli v kakem kraju, ki ima z Ljubljano urodne prometne zveze (z avtobusom ali po železnici). Cenjene ponudbe pošljite na upravo »Prosvetnega delavca«.

S šolskim letom 1950/51 je bila v Cerknem ustanovljena elektrogospodarska šola, ki je v naši republiki prevzela vzgojo kvalificiranih kadrov za potrebe elektrogospodarstva. Ta šola pa je kmalu prerasla v šolski center, v katerem so se mladi ljudje šolali za: visokokvalificirane delavce (delovodje) v elektro-stroki, vse poklice v elektro-stroki, poklice v kovinarski stroki.

V nekaj letih se je ta ustanova toliko razmahnila, da ji je bilo treba najti večje upravno središče, kjer bi lahko delo nemoteno in uspešneje napredovalo. V šolskem letu 1963/64 je EGŠC že začel v novem okolju, v Novi Gorici. V novih in solidno opremljenih prostorih se je začel pouk. Kako nujna je bila taka lokacijska in organizacijska rešitev, pove že samo podatek, da se je štje učencev takoj podvojilo. Od 300, kolikor jih je bilo še v šolskem letu 1962/63 v Cerknem, jih je bilo v Novi Gorici takoj še enkrat več.

Poleg redne dejavnosti tega zavoda, tj. vzgoje kvalificiranih kadrov za elektro in kovinarsko

hovo rast ter učenjem osvetljevati še mnoga druga vprašanja iz področja biologije.

Ce hočemo učenec na poljubnem načinu do snov posredovati in jim jo približati, jo moramo sami temeljito spoznati.

Strokovnost in primerne oblike ter metode dela z učenci so največje zagotovilo učnih uspehov, kar je cilj našega dela z mladino.

Iz teh razlogov je bilo potrebno organizirati še več takih seminarjev.

prof. Lojze Malovrh

Ali je res potrebno spreminjati predmetnik za gospodarski zemljepis na ekonomskih srednjih šolah?

Ne mislim razpravljati o številnih vprašanjih, ki se porajajo o geografiji na strokovnih šolah. Hočem le na kratko prikazati spremembo, ki jo je predlagala skupnost ekonomskih srednjih šol Slovenije za predmet gospodarski zemljepis na sestanku v Ljubljani, dne 21. aprila 1967.

Na ekonomskih srednjih šolah poučujemo gospodarski zemljepis vsa štiri leta, v vsakem letniku po dve uri tedensko. Učni načrt je sestavljen tako, da obravnavamo v prvem letniku obično ekonomsko geografijo, v drugem letniku regionalno-ekonomsko geografijo sveta, razen Evrope in Sovjetske zveze, kar obravnavamo v tretjem letniku. V četrtem letniku spoznavamo regionalne in ekonomske posebnosti Jugoslavije. Snovno in metodično se da tako razdeljen učni načrt sistematsko in še dokaj temeljito predelati. Obstajajo seveda tudi slabosti, vendar te niso toliko hude, kot bi se z učnim načrtom kot z učnimi sredstvi, učbeniki in metodami dela.

Skupnost ekonomskih srednjih šol Slovenije pa predlaga, naj bi naši dijaki spoznavali gospodarski zemljepis le tri letnike. Število ur naj ostane sicer isto kot prejšnja leta, vendar je ne utemeljena in nerazumljiva prekinitev v četrtem letniku.

Gospodarski zemljepis je maturoizirani predmet in izpad v zadnjem letniku bi pomenil prekinitev kompleksnosti predmeta in njegove vloge v povezavi z ostalimi predmeti.

Delitev snovi po novem predlogu je zelo težko izvedljiva. Skupnost namreč predlaga, da bi imeli v prvem in drugem letniku po tri ure, v tretjem pa po dve uri tedensko. Tako predstavljanje in kosanje učne snovi pa ne bo v prid dijakom, niti predmetu in niti povezavi z ostalimi predmeti. Vsi tudi dobro vemo, da je realizacija vzgojnih in izobraževalnih smotrov geografskega pouka odvisna od pravilne razporeditve učne snovi in njenega obsega. Predlog skupnosti ima le to dobro stran, da bi dijaki spoznali že v tretjem letniku regionalne in ekonomske značilnosti Jugoslavije, ki jih rabijo za obravnavo ekonomike SFRJ v četrtem letniku. Mislimo pa, da samo to dejstvo ne more odtehtati vseh drugih pozitivnosti, ki jih ima stari predmetnik. Pri vsem tem razglabljanju ne moremo namreč mimo vtisov, da so ure prestavljene le zato, da se ujema število tedenskih ur po letnikih. Nekateri strokovni predmeti so zaradi razširitve učnega načrta povečali število ur, vendar se nam zdí napačno, da bi na strokovnih šolah to »strokovnost« razumeli kot možnost prestavlja-

stroko, se je pomembno razvila tudi tako imenovana dopolnilna vzgojna dejavnost. Po seminarski metodi je organizirano izobraževanje odraslih in tudi dopolnilno izobraževanje že kvalificiranih kadrov obeh smeri (elektro in kovinarske stroke). Tu so organizirani tudi stalni seminarji za tiste inštruktorje, ki poučujejo praktično delo v podjetjih, in to prav tako za obe stroki. Uveden je tudi cikel seminarjev za elektro-inženirje in tehnike.

V lanskem šolskem letu se je v tem šolskem centru redno šolalo 180 učencev elektro-stroke za potrebe elektrogospodarstva in 60 učencev iste stroke za potrebe ostale industrije. Poleg teh pa se je močno razvil oddelek za kovinarsko stroko, ki ga je v tem letu obiskovalo že kar 360 učencev. Tako vzgajajo v tem zavodu mlade strokovne delavce za potrebe elektrogospodarstva vse naše republike, obenem pa strokovne delavce kovinarske stroke, predvsem za potrebe gospodarstva Slovenskega Primorja, če izzamemo obalno področje, ki ima samo tako šolo.

Zaradi povečanih potreb po novih kvalificiranih delovnih močeh tako v elektro kakor v kovinarski stroki je bil pritisk na ta šolski center vsako leto večji. V preteklih dveh letih so morali odklanjati številne prošnje, ki so se želele vpisati v šolo. Treba je bilo torej najti rešitev v povečanju učnega prostora.

Vodstvu tega šolskega centra pa je v dveh letih vendarle uspelo nekaj ukreniti za rešitev tega problema. Sprejet je bil projekt nove delovne hale, ki bo vsaj za prihodnjih nekaj let omogočila godoben pouk oddelka kovinarske stroke. Porabna površina te hale je 1200 m², njena investicijska vrednost 180 milijonov S-din, strojna oprema pa nadaljnjih 100 milijonov S-din. Strojno opremo

so že nabavili. Gradbena dela je prevzelo SGP Gorica, ki je 6. junija začelo z gradnjo. Za sedaj je zbranega in zagotovljenega polovica denarja za gradnjo, zato bo v prvi fazi dograjena le polovica objekta. Načrt je prirejen tako, da bo že prva faza objekta zgrajena kot samostojna zaključna uporabna enota. Delovna hala, ki bo v prvi fazi dograjena, pokriva 600 m² uporabne površine in je visoka 6 metrov. Pouk v njej bo potekal po predpisanih učnih programih in po ustreznem tehnološkem postopku, kar pomeni, da bo kombiniran (teorija in praktično delo). Vzdržljive hale je v prvem nadstropju prizidek, ki pa na žalost morda ne bo v celoti dograjen. Vodstvo EGŠC si bo prizadevalo dobiti nekaj milijonov S-din, da bi s tem omogočilo popolno dograditve tudi teh učnih prostorov, kar bi vrednost objekta, zgrajenega v prvi fazi, znatno povečalo.

Sredstva za gradnjo nove delovne hale je prispevalo 23 gospodarskih organizacij Primorske. Del sredstev je prispevala Skupščina občine Nova Gorica iz svojega sklada za financiranje šol-

stva in s tem bistveno omogočila to novogradnjo. Nekaj lastnih sredstev je prispeval tudi EGŠC, ki je glavni pobudnik akcije. Če bodo začeta gradbena dela potekala nemoteno, bodo začeli z rednim poukom v novi hali 20. novembra letos.

Nova delovna hala šolskega centra pomeni znatno povečanje možnosti za vzgojo kovinarskih kadrov. Obenem s to pridobitvijo pa bo tudi elektro-oddelek, ki je bil sedaj zaradi kovinarjev dokaj utesen, zaživel, saj bo imel precej izboljšane pogoje za pouk.

Razumevanje, ki so ga delovne organizacije pokazale s financiranjem gradnje tega objekta, je dokaz, da reformni ukrepi niso onemogočili investiranja v tisto, kar je gospodarstvu potrebno, pa tudi dokaz, da se samoupravljavci navedenih delovnih organizacij zavajajo pomena in koristnosti take investicije.

Nazadnje velja omeniti, da pomeni takšna razširitev učnih zmogljivosti EGŠC pomembno pridobitev tudi za Novo Gorico, kot rastoče kulturno središče na Primorskem.

CIRIL ZUPANČ

Še enkrat: za 8 ur dela — 880 S din

Draga neznana tovarišica, z obema rokama podpisujem tvoj članek pod tem naslovom. Kolikokrat sem ga že napisala — v mislih! Na naši šoli so tvoj članek prisodili meni in če pomislim, na kolikšnih šolah so ga prisodili svojemu slavistu — je to pač najboljši dokaz, kako drži vse to, kar si napisala! Pri nas je sicer kolektiv v lepih, tovariških odnosih, zlasti kadar nam ni treba premlevati vprašanj okrog dohod-

kov. Ko pa pridemo do slavista in njegovih 20 ur (namesto 22), se pa tudi pri nas redno oglasi kak zategnjen — užaljen glas: »Saj imamo tudi me šolske naloge!« (učiteljice 1. in 2. razreda).

Takrat se sprašujem: ali prihaja ta glas iz nevednosti ali iz sebične kratkovidnosti? Rajši bi verjela prvo, da bi še mogla verjeti v tovariške odnose. Nekod sem poučevala v vseh razredih — od 1. do 8. razreda, v kombiniranem pouku in »normalnem«, zato vem, kaj trdim, če si zastavljam tako vprašanje.

Sicer pa — kako naj bi zamerila tovariščam, ki živijo v ozkem krogu svojih problemov, ki niso nikoli poskusile in okusile slavistovih težav, ko pa tega vprašanja niso pravilno rešile občine! Ali pa morda samo naša? Že pred desetimi leti — leta 1956 so ugovarjali našim 20 ur in nam tako priznali tedensko 2 uri za popraviljanje zvezkov, danes, ko smo slavisti še mnogo bolj zaposleni, saj so zvišane šolske naloge v sedmih in osmih razredih — od prejšnjih štirih kar na šest, prav tako tudi predpisano domače branje — danes torej pa naj bi bili odvisni le od uvidenosti in dobre volje tovarišev na šoli. To je pa včasih le prehuda preizkušnja za medsebojne odnose in nesebično razumevanje. V lastno škodo bi morali kolektivni priznati nekaj, kar je bilo že pred desetimi leti priznано in uzakonjeno in tudi honorirano.

Res honorirano? Ne strinjam se namreč, tovarišica, s teboj o tistih dveh minutah za zvezke. Sedmošolci, osmošolci in tudi že nekateri šestšolci se že tako razpišejo, da popravim največ šest nalog v eni uri. Potem pa se začenjajo še težave z ocenjevanjem, ker je treba upoštevati vsebino, jezik, slog in še marsikaj in jih ne moremo kar tako odklikati kakor recimo matematiki. Celotno v času, ko smo vsi delali s fanatizmom in smo opravili tudi po desetkrat več dela, kakor pa je bilo honorirano, takrat pred desetimi in več leti, so nam priznali 20-urno učno obveznost, danes pa se bomo morali slavisti boriti zanj.

Vsi slavisti v naši republiki bomo morali glasno in jasno povedati in dokazati, da bomo morali kljub 20-urni obveznosti, ki nam jo bodo priznali, še vedno obžalovali, da smo si izbrali to stroko, ker ne bomo nagajali po delu. Tega obžalovanja nas rešuje samo tisti idealizem, ki meji pogosto (v očeh ostalih tovarišev) že na posebnost, da ne rečem na — čudaštvo.

Kolikokrat namreč tista honorarna ura (ki je nad 20-urno obveznostjo) odpade, ker je tisti dan proslava (za katero si pa porabila precej nehonornarnih ur), ali pa športni dan itd., zvezke si pa morala prav tako popraviti. Kot slavist, ki imaš v razredu največ ur, si gotovo tudi razrednik. In razredništvo tudi ne bo več honorirano! In kako bo z onimi, ki niso razredniki? Zdej sem dregnila verjetno v sršenovo gnezdo. To je namreč naslednje poglavje — nova kost, ki jo bomo glodali — namesto, da bi se na naših sestankih poglabljali v vzgojno in učno problematiko. Kakorkoli bomo to reševali in rešili — našim tovariškim odnosom in našemu delu, tisti osnovni dejavnosti, za kar nas družba sploh honorira — gotovo ne bo v prid. Sicer pa — ta pravda je stara že dokaj let!

Dr. J. F.

Nada Kranjc

Janko Furlan

Dne 27. julija t.l. je velika množica prebivalcev iz tržaške okolice spremljala na zadnji poti Janka Furlana. Zastopniki gospodarskih in kulturnih organizacij so se v spominskih govorih oddolžili pokojniku za njegovo delo v zadnjih letih, ki jih je preživel v bližini svojega rojstnega kraja na pokopališču v Sempolju pri Mariboru. Grob so zasuli venci in šopki cvetja. Tu počiva neutrudni popotnik in delavec, ki je celih šestdeset let razdaljal svoje bogato znanje mladini in odraslim širom naše domovine.

Rodil se je 1888 v Mavhlinjah na skrajnem robu slovenske zemlje. Leta 1907 je dovrnil učiteljske v Kopru in nato služboval kot učitelj v Stomažu nad Stortjami in v Temnici na Krasu. Po prvi svetovni vojni je poučeval v Sempolju, kjer je bil nekaj časa tudi občinski tajnik ter vodil pevski zbor in dramski odsek »Ljudskega odra«. Fašisti so mu leta 1922 nastavili bombo, ki je močno poškodovala stanovanje in pohištvo. S Krasa se je umaknil v Nadanje selo, tudi tu so ga zasledovali fašisti, da je moral pustiti učiteljsko službo in se posvetiti zadržanju. Da se izogne internaciji, je leta 1928 odšel v Jugoslavijo. Služboval je najprej v Mariboru, zaradi politične dejavnosti so ga premeštili v Prekmurje. Od tam je odšel za dve leti v Makedonijo, kjer je vodil kmetsko zadružno besednico v Primorsko. Vrnil se je nazaj v Maribor, kjer je ostal do pričetka druge svetovne vojne; med vojno pa je bil v Banja Luki in tam delal v odboru za pomoč našim izgnancem. Takoj po vojni se je vrnil v Sempolj in se z vso vsemoto lotil dela za obnovo Primorja. Bil je član PNOO, od leta 1948 pa je v Portorožu vodil kmetske tečaje in gospodarsko šolo v Kopru. Zaradi bolniške in moralne po dveh letih zapustiti šolo, šel v pokol in se nastanil v Sempolju. Ni počival sodeloval je pri Kmetijski zvezi, bil je stalni dopisnik »Primorskega dnevnika«. Žilvo je spremljal vse gospodarsko in kulturno življenje na Tržaškem ter o tem pisal članke in razprave in veliko prispeval za napredek našega ljudstva v teh krajih. Delal je, dokler ga niso odpeljali v bolnišnico; na njegovi delovni mizi je ostal še kuo zapiskov in konceptov, ki jih ni več mogel dokončati. Pisati je začel že kot mlad učitelj, pisal je podlistke, črtice in članke, ki jih je objavljali v »Edinosti«, po prvi svetovni vojni v »Delu«, glasilu Komunistične partije v Julijski Krajini. Leta 1928 je izšla njegova knjiga »Danci in Dancaki«. Ob pripravi te knjige se je porobil v zadržanju in o tem pisal mnogo člankov v razne strokovne liste ter v mladinske liste, da bi navdušil mladino za delo v združenjih. V neovorni je bil izredno pronicljiv in vedno pripravljen podati zaokroženo mnenje o gospodarskih in posebnih družinskih vprašanjih. V tovariški družbi je znal s pravim ljudskim humorjem orisati svoje plemenitost, za njegove zasluge na pedagoškem področju ga je svet za šolstvo SPS imenoval za »narodnega svetnika«. Ob njegovem grobu je na vrsti novemu družinstvu predavateljsko vprašanje: ali tudi ti, ki ste prišli iz Italije in v kratkem stavku razli misel vseh narodov: izgnanil ste velikega šlovka. Da, bil je velik človek!

PIVOVARNA LAŠKO

prolazuje svetla in temna piva naslednjih vrst:

»ZLATOROG« — 12 % svetlo pivo

»GOLDING« — 15 % svetlo pivo

»TERMALNI DESERT« — 15 % temno pivo

Svoje kvalitetne proizvode priporočamo cenjenim odjemalcem!

RADIJSKA ŠOLA 1967/68

Steklo je novo šolsko leto in hkrati z njim začenja svojo enaindvajseto sezono tudi radijska šola z željo, da se vključi kot učno-vzgojno sredstvo v delovni proces naše osemletne šole.

Program oddaj je pripravila redakcija za vse leto na osnovi šolskega učnega načrta. Ker pa je število oddaj relativno pičlo, je poiskala iz obsežne šolske snovi tista tematska področja, ki so bolj primerna za radijsko oblikovanje in zgolj slušno dojemanje, in hkrati tista, ki bodo ob učni snovi bogatila šolarjevo splošno znanje ter razgledanost in razvijala njegove moralne kvalitete. Tako pripravljen program je redakcija prediskutirala s predstavnikom Sveta za šolstvo SRS, pregledali in odobrili pa so ga potem še predstavniki posameznih Zavodov za šolstvo.

V skladu s psihofizičnim razvojem učencev bodo tudi letos na sporedu oddaje za tri razvojne stopnje, se pravi oddaje za nižjo stopnjo (prvi, drugi in deloma tretji razred) za srednjo stopnjo (deloma za tretji, v glavnem za četrti in peti razred), in za višjo stopnjo (šesti, sedmi in osmi razred), in sicer po ena na teden za vsako stopnjo, seveda s ponovitvijo zavoljo turnusne ureditve pouka. Posebej pa moramo ponovno opozoriti pedagoške, da bomo oddaje, ki so vključene v popoldanski čas, oddajali na drugem programu (preko UKV), kakor je bilo to že v lanskem sezoni.

Srednja stopnja:

torek ob 8.55 — I. program
sreda ob 14.05 — II. program

Višja stopnja:

torek ob 14.05 — II. program
četrtek ob 8.55 — I. program

Nižja stopnja:

petek ob 14.05 — II. program
sobota ob 8.55 — I. program

Pa še obvestilo šolam, ki si same ne morejo kvalitetno presneti oddaj RS na magnetofonski trak — pa bi to želele: naša servisna služba je pripravljena na posebno prošnjo opraviti to uslugo za 2500—3500 S-din za oddajo.

PROGRAM RS ZA I. POLLETJE

Nižja stopnja:

Učnim enotam elementarnih razredov se program RS prilagaja z naslednjimi tematskimi skupinami:

- I. Življenje krog nas (spoznavanje prirode, človek in priroda, človek in delo, tehnika, odnosi med ljudmi) z oddajami: »Mesec se predstavlja« (cikel, ki bo mesečno na sporedu in bo vsaka oddaja v prijetni obliki zajela dogajanje v prirodi, človekovo, predvsem pa otrokovo življenje in doživljanje v nekem določenem obdobju. Ker v teh oddajah seveda ne bo mogoče mimo sprememb v prirodi, bo zato letos število izrazito prirodo opisnih oddaj skrajšano), »Izlet na tak«, »Vojska s kitami«, »Dobri vsakdanji pomočniki«, »Naša obleka« ali »Miki bo vendarle rudar«, »Na pošti«, »Zima je trda«.
- II. Jezik in lepa knjiga — s to skupino posegamo na važno področje literarno-estetske in jezikovne vzgoje z oddajami: »Ura, ki je obstala«, »Palčica«, »Dimnikar in sreča«.
- III. Spominski dnevi — ta skupina bo nudila ilustracijo k učnim

enotam pred prazniki: »Znamka z dečkovo glavo«, »Deček in gozd«.

IV. Pojte z nami — tri oddaje v I. polletju.

V. Rišite z nami — ena oddaja v I. polletju.

Časovni raspored oddaj:

15. in 16. septembra: **URA, KI JE OBSTALA** — pravljica z vzgojno poanto na primerno obnašanje
22. in 23. septembra: **IZLET NA TAK!** — pomen in vrednost tovarštva
29. in 30. septembra: **POJTE Z NAMI**
6. in 7. oktobra: **OKTOBER SE PREDSTAVLJA** — glej komentar spredaj
13. in 14. oktobra: **PALČICA** — radijska priredba Andersenove pripovedke
20. in 21. oktobra: **VOJSKA S KITAMI** — preprosta razlaga razredne skupnosti
27. in 28. oktobra: **ZNAMKA Z DEČKOVO GLAVO** — iz NOB pred dnevom mrtvih
3. in 4. novembra: **NOVEMBER SE PREDSTAVLJA**
10. in 11. novembra: **DOBRI VSAKDANJI POMOČNIKI** — stroji, ki nam lajšajo delo
17. in 18. novembra: **POJTE Z NAMI**
24. in 25. novembra: **DEČEK IN GOZD** — iz NOB pred dnevom republike
1. in 2. decembra: **DECEMBER SE PREDSTAVLJA**
8. in 9. decembra: **NAŠA OBLEKA** — važnost, primernost, pridobivanje, skrb zanjo ali: **MIKI BO VNDARLE RUDAR** — poklici in delo
15. in 16. decembra: **RIŠITE Z NAMI** — ilustracija zgodbe, ki jo poslušajo
22. in 23. decembra: **NA POŠTI** — pomen in način dela te ustanove
29. in 30. decembra: **DIMNIKAR IN SREČA** — pravljica ob Novem letu
5. in 6. januarja: **JANUAR SE PREDSTAVLJA**
12. in 13. januarja: **ZIMA JE TRDA** — skrb za živali pozimi
19. in 20. januarja: **POJTE Z NAMI**

Srednja stopnja

V novem šolskem letu bomo spet potovali po Sloveniji — v oddajah: Naši kraji in ljudje. Spoznavali bomo še naprej mladinsko književnost — avtorje in njihova dela. Po šolskem učnem programu bomo obdelali nekaj tem iz spoznavanja prirode in družbe, ob nekaterih filmskih in gledaliških predstavah za mladino bomo pripravili razgovore. Program bomo popestrili s fantazijskimi potovanji v preteklost, v daljne dežele, v vesolje, v morje, v glasbeni svet in v prihodnost.

11. in 12. septembra: **TILLOVE DOGODIVŠČINE V GLASBENEM ZRCALU** — poslušanje glasbe
19. in 20. septembra: **MARLENKA STUPICA** (ilustrirana mladinska knjiga)
26. in 27. septembra: **GRAD SOCERB** (razgled z gradu v današnji dan in v preteklost — iz skupine oddaj: Naši kraji in ljudje)

3. in 4. oktobra: **ANICA ČERNEJEVA** (mladinska književnost; avtor in njegova dela)

10. in 11. oktobra: **ZALOSTNO LETO 1912** (ponovitev; posvežitev k zgodovinskemu pouku)

17. in 18. oktobra: **KAKO MERIMO ČAS?** (po šolskem učnem načrtu)

24. in 25. oktobra: **LENIN IN OTROCI** (ob obletnici Oktobrske revolucije)

31. oktobra: **KAJ DRŽI JADRALNO LETALO V ZRAKU**

7. in 8. novembra: **TROBENTAČI IN PLESALKE OB SREBRNEM JEZERU** (ponovitev — Naši kraji in ljudje)

13. in 14. novembra: **GLASBENA** (petje melodij v durovih lestvicah)

20. in 21. novembra: **OBLIKOVANJE ZEMELJSKEGA POVRŠJA** (veter, sonce, pesek, voda, led)

27. in 28. novembra: **ČEBELJI KROG** (ponovitev; spoznanje prirode)

5. in 6. decembra: **FANTAZIJSKO POTOVANJE V PRETEKLOST** (začetek skupine oddaj, ki naj s svojo fantazijo, oslonjeno seveda na že pridobljeno znanje o svetu in na možnost spoznavanja novih zanimivosti, popestri program radijske šole)

12. in 13. decembra: **OBLIKOVANJE ZEMELJSKEGA POVRŠJA** (zemeljski ogenj, gore in potresi)

19. in 20. decembra: **FRANCE BEVK** (mladinska književnost; avtor in njegova dela)

26. in 27. decembra: **FILM** (razgovor o filmu, ki ga bomo izbrali)

2. in 3. januarja: **FANTAZIJSKO POTOVANJE V TUJE DEŽELE**

9. in 10. januarja: **SLOVENIJA** (raznolikost dežele)

16. in 17. januarja: **SLOVENC** (kje in kako danes živijo)

Višja stopnja

Zaradi zelo omejenega števila ur, je kajpada omejena tudi snov, ki jo lahko obdelamo v eni sezoni, zato skušamo z letošnjimi oddajami radijske šole za višjo stopnjo nadaljevati in dopolniti lanski program. Večina oddaj bo združena v cikle, od katerih so v prvem semestru pomembni predvsem trije: o slovenski književnosti med obema vojnima, nadaljevanje in zaključek lanskega letnega oddaj, zemljepisni in glasbeni.

12. in 14. septembra: **POT KRANJSKIH KOMEDIJANTOV** — ob 100-letnici slovenskega gledališča
19. in 21. septembra: **PREŽIHOV VORANC** — njegovo življenje in delo
26. in 28. septembra: **SKLADATELJI KLASIKE** — glasbena oddaja o Haydnu, Mozartu in Beethovnu
3. in 5. oktobra: **SREDI NOČI IN LEDU** — O Nansenovi ekspediciji na Arktiko
10. in 12. oktobra: **CHARLES DARWIN** — njegovo življenje in delo
17. in 19. oktobra: **MIŠKO KRANJEC** — njegovo življenje in delo

Nižja stopnja:

15. in 16. septembra: **URA, KI JE OBSTALA**
22. in 23. septembra: **IZLET NA TAK!**
29. in 30. septembra: **POJTE Z NAMI, OTROCI**
6. in 7. oktobra: **OKTOBER SE PREDSTAVLJA**
13. in 14. oktobra: **PALČICA**
20. in 21. oktobra: **VOJSKA S KITAMI**

Srednja stopnja:

12. in 13. septembra: **TILLOVE DOGODIVŠČINE V GLASBENEM ZRCALU**
19. in 20. septembra: **MARLENKA STUPICA**
26. in 27. septembra: **IZLET NA GRAD SOCERB**
3. in 4. oktobra: **ANICA ČERNEJEVA**
10. in 11. oktobra: **ZALOSTNO LETO 1912**
17. in 18. oktobra: **KAKO MERIMO ČAS?**

Višja stopnja:

12. in 14. septembra: **POT KRANJSKIH KOMEDIJANTOV**
19. in 21. septembra: **PREŽIHOV VORANC**
26. in 28. septembra: **SKLADATELJI KLASIKE**
3. in 5. oktobra: **SREDI NOČI IN LEDU**
10. in 12. oktobra: **CHARLES DARWIN**
17. in 19. oktobra: **MIŠKO KRANJEC**

24. in 26. oktobra: **OB DNEVU VARČEVANJA** — pomen varčevanja za narodno gospodarstvo
31. oktobra in 2. novembra: **VELIKI OKTOBER** — ob 50-letnici Oktobrske revolucije
7. in 9. novembra: **NAŠE OKNO V SVET** — o ljudski Koper in njenem pomenu
14. in 16. novembra: **SKRIVNOSTNA CELINA** — o Antarktiki
21. in 23. novembra: **CIRIL KOSMAČ** — njegovo življenje in delo
28. novembra: **SKLADATELJI ROMANTIKE** — o Schumanu, Schubertu, Brahmsu in Chopinu
5. in 6. decembra: **V JESENISKI ZELEZARNI** — reportaža
12. in 14. decembra: **NINA NA CEYLONU** — radijska priredba potopisa pisateljice Nade Kraigher
19. in 21. decembra: **IVAN POTRČ** — njegovo življenje in delo
26. in 28. decembra: **ZNANSTVENO FANTASTIČNA ZGODBA** — še brez naslova, za odhiti pred prazniki
2. in 4. januarja: **LETO IN MESECI** — skozi zgodovino, pregovore, šege in navade
9. in 11. januarja: **RUSKI SKLADATELJI 19. STOLETJA** — od Glinke do Čajkovskega
16. in 18. januarja: **ANTON INGOLIČ** — njegovo življenje in delo

TILLOVE DOGODIVŠČINE V GLASBENEM ZRCALU

Našo radijsko šolo bi radi pričeli veselo, sproščeno, da bi si mogli spet drug drugemu zaupati in da bi vsi zaupali v srečno novo šolsko leto. Kaj bi nas moglo bolj razveseliti kot vesela, smešna zgodba? In kako šele nas bo razveselila, če je ta zgodba dvakrat smešna, po pripovedi, po svojih dogodivščinah in potem še po glasbi, v kateri je zajeta vsa ta vedrost.

In takšno zgodbo je za pričetek šolskega leta izbrala Milena Ogorelčeva.

V oddaji bo šolarjem predstavila Tilla Eulenspiegla iz Flandrije. Njegova zgodba živi že 600 let. Ljudje si jo pripovedujejo in zapisali so jo v knjige. Marsikaj so ji od tistih časov pridali in si tako dali duška nad vsem, kar jih je težilo.

Till Eulenspiegel je bil velik šaljivec, vse življenje je uganjal norčije, Potoval je iz kraja v kraj. Hvalil je lepoto in dobroto, a iz vsega srca se je norčeval iz neumnosti.

Višja stopnja:

12. septembra ob 14.05 (I. program)
14. septembra ob 8.55 (II. program)

POT KRANJSKIH KOMEDIJANTOV

Slovenska kultura proslavlja v letošnjem letu pomembno obletnico, ki se je prav gotovo z zlatimi črkami zapisala v našo kulturno zgodovino: letos mineva že sto let, odkar so ustanovili v Ljubljani Dramatično društvo in s tem omogočili redno in nenehno gledališko dejavnost na Slovenskem.

Ta pomembni mejnik v slovenski gledališki zgodovini ima za razvoj našega gledališča več pomena, kot bi mu ga sprva pripisovali: po eni strani je bil z uspehom že vsa prejšnja prizadevanja naših velikih kulturnih delavcev, po drugi strani pa je ustanovitve Dramatičnega društva zagotavljala tudi nadaljnji razvoj naše gledališke umetnosti vse do naših dni. Zato tudi ni čudno, da so si slovenske gledališke hiše izbrale to leto za obletnico svojega obstoja in da jo bodo v sezoni, ki je pred nami, proslavile z vsemi častmi.

Nižja stopnja:

15. septembra ob 14.05 (II. program)
16. septembra ob 8.55 (I. program)

URA, KI JE OBSTALA

Za prvo srečanje ob šolskih sprejemnikih bo radijska šola postregla mladim poslušalcem s pripovedko, oblečeno v radijsko igro — malo za prijetno poslušanje in zabavo, malo pa tudi v razmišljanje, saj je opozarjanje na primerno obnašanje in na primerne medsebojne odnose tudi del vzgoje in pouka.

Na mestni hiši so imeli uro, na katero so bili meščani od sile poverni. Vsi so se ravnali po njej in ura jim je zadovoljno merila čas. Nekoč pa je začela zaostajati. Župan pošlje v stolp mojstra Antona, da jo pregleda. Ker stari mojster ne najde nobene napake, skuša iz ure same izvleči, kaj je narobe. In res zve, da se stari uri ne da več noč in dan tik-takati za nevaležneže kakršni je Tonko, ki ji kaže osle, kadar le nanesne prilika. Mojster Anton pove pritožbo Tonkovemu očetu, ta prime sina zavoljo nelepega obnašanja, a

škodoželjnosti, požrešnosti in še iz drugih človekovih slabih lastnosti. Ljudi je imel rad, posebno tiste preproste, ki so imeli pod številnimi gospodarji težko življenje, in prav tem je želel privoščiti vsaj malo veselja. Ljudje so ga radi poslušali in radi so pri njegovih norcijah sodelovali in potem so to naprej pripovedovali in tako širili Tillovo veselost in modrost.

Tillove zgodbe so bile kakor zrcalo časa, v katerem so jih pripovedovali. Tudi Tillov priimek je sestavljen iz dveh besed: Eulen-Spiegel. Prva pomeni sovo, ki je prisposoda modrosti, druga pa zrcalo — prisposoda komedije.

A naslov naše oddaje je: Tillove dogodivščine v glasbenem zrcalu.

V prvem delu oddaje se bomo seznanili s Tillovimi dogodivščinami, z njegovim življenjem in s časom, v katerem je živel, v drugem delu pa bomo poslušali glasbo, s katero ga je oživel pred dvainsemesetimi skladatelj Richard Strauss.

Res je, že sto let je minilo, odkar je bilo ustanovljeno slovensko gledališče, a vendar se ne smemo varati in si morebiti misliti, da je leto 1867 obenem tudi prvi začetek slovenskega teatra. Zgodovinska pričevanja nam kažejo, da je imela Ljubljana svoje gledališče že v rimskih časih in da je bila takratna Emona pomembno kulturno središče. Nekolikanj preskromni viri nam o tem pač ne poročajo ničesar več in prav tako malo vemo tudi o srednjeveškem gledališču na Slovenskem.

Prvi stvarnejši podatki izvirajo pravzaprav iz začetka 17. stoletja, ko so začeli ljubljanski gojenci jezuitskega reda uprizarjati svoje šolske igre; kakor kažejo nekateri zapisi, so bile nekatere uprizorjene tudi v slovenskem jeziku in mladi dijaki so hodili z njimi po podeželju in metete.

Naša oddaja bo pripovedovala o poti »kranjskih komedijantov«, naj nam jih bo dovoljeno tako imenovati, od teh prvih začetkov pa do današnjih dni.

fant je predrzen in trmast in sklene, da se za očetovo oštevanje uri maščuje: sredi noči se splazi na trg in ko odbije v stolpu polnoči, spet pokaže uri osle. Ura obstane. Naslednji dan je v mestu vse narobe. Odpasti bodo morale celo veslaške šolske tekme. Mojster Anton gre spet v stolp in šele po dolgem prigovarjanju ura privoli, da bo znova stekla, če se ji bo Tonko javno, na trgu, pred vsemi meščani opravičil. Tekla bo pa samo do konca veslaških tekem, potem bo počivala, dokler ji bo volja; in z njo bo moralo spati vse mesto. Res je bilo potem vse tako, kakor je ura želela. In v takšno, na oko mrtvo mesto, sta prišla dva popotnika. Preprosila sta šolskega slugo, da je potešil njuno radovednost. Ko pa je Jakob povedal štorijo do konca, se je pa ura usmilila svojih meščanov, jih z glasnim tik-takanjem zbudila in jim poslej spet enakomerno in točno odmerjala čas.

Marlenka Stupica živi med pravljicami — in živi od pravljič.

Menda ni nikogar med nami, ki bi ne imel v rokah vsaj ene izmed knjig z njenimi ilustracijami. V dolgih dvajsetih letih se jih je nabralo za celo razsežno polico. Med njimi je Valjavčev »Pastir« pa Zupančičevi »Mehurčki« in so »Uspavanke in nagajivke«, »Pika Nogavička« in »Ostržek«, »Sneguljčica« in »Trnjulčica«, vmes je zgodbica »O goski, ki se je učila peti« pa še »Čebelič« in »Moj dežnik je lahko balon« — naslovi, naslovi, na desetine otroških knjig vseh formatov in kar najrazličnejših letnic. Svoje prve ilustracije je Marlenka Stupica narisala in natisnila tam nekje v letu 1948. Odtlej ne mine leto, da bi se ne predstavljala spet in spet.

Risala je že kot deklica — rojena je bila v Ljubljani — in sicer marljivo, drugače od svojih vrstnikov. Večini otrok v predšolski dobi ali v prvih šolskih letih je risanje dragocena igra. Rišejo hiše, drevesa, ljudi, avtomobile. Motivi, ki si jih izbirajo, so precej šablonski in ustaljeni, čeravno ne brez fantazijskih okrasov. Marlenka pa se spominja, da ji druge igre niso bile mar. Ure in ure je risala — risala pravljice, ki si jih je sama sproti izmišljevala. Nihče je ni priganjal k temu, nihče ji ni pomagal ali svetoval. Svet pravljicne domišljije je bil v njej. Mnoge teh nenavadnih »stripov« ima še danes shranjene.

Otroškim letom so sledila leta odrasčanja. Bujni domišljiji desetih let je pač moralo slediti obdobje spoznavanja življenja in življenjske resničnosti. Strast do risanja se je

Višja stopnja:

19. septembra ob 14.05 (II. program)
21. septembra ob 8.55 (I. program)

PREŽIHOR VORANC

»Še enkrat odprem Solzice. Ali je mogoče bolje prikazati mater, njeno ljubezen do otroka in otroško ljubezen do nje? Pri nas je znal to samo še Cankar... In ti, ki boš prebiral njegove Solzice, boš vedel več o človeku, kakor si vedel, preden si spoznal Voranca; in potem boš komaj čakal, da boš segel še po drugih njegovih knjigah in videl, kako je človek silen in močan v svojem delu.«

S temi besedami je Oton Zupančič pospremil na pot 1949. leta zadnjo knjigo pripovedniškega velikana Lovra Kuharja-Prežihovega Voranca in s temi besedami se pričenja tudi naša oddaja o njem.

Letos mineva že sedemdeset let, odkar je bil rojen, in trinaest let, odkar je omahnil sredi snovanja. V oddaji, ki mu jo posvečamo, je prof. Stanko Šimenc orisal njegovo težko in razgibano življenjsko pot ter ob izbranih odlomkih prikazal vrednost

Nižja stopnja:

22. septembra ob 14.05 (II. program)
23. septembra ob 8.55 (I. program)

IZLET PA TAKI!

V naslovu te naše oddaje nista izraženi niti navdušenost niti graja, marveč nekam grenak vzdih malega Jožka iz Rovt, ko se je poslovil od sošolcev, ki so ga obiskali. »Izlet pa tak! Jaz ga napravim vsak dan...« tako je vzdihnil, hkrati pa mu je dobro delo spoznanje, da so sošolci vendarle dobri tovariši.

skrila pod mnogimi doživetji, ki jih prinaša mladost. V gimnaziji so sicer opazili Marlenkin nevsakdanji risarski dar in jo spodbujali, toda miniti je moralo še nekaj časa, da se je svet otroške domišljije vnovič prebudil v njej. Tik pred maturo se je namreč odločila, da se vpiše na akademijo za upodablajoče umetnosti. Sprejeli so jo in pričela so se leta njenega slikarskega poklica. Na akademiji so jo učili vsega, kar mora slikar pač obvladati, če želi napraviti sliko — pa sam talent ne zadošča. Šola je pač šola — svoj talent in svoje nagnjenje mora vsak slušatelj akademije gojiti in izpiliti sam. Marlenki so bile v radost ilustracije za otroke, risbe, ki so v njej oživljale spomine na lastno otroštvo. Bila je in ostala odrasel otrok. Ze med študijem je izbrala vsako prostoro za svojo konjičko: za ilustriranje otroških zgodbic ali pesmic, ki so ji bile všeč. Nekega dne se je opogumila in odnesla nekaj svojih risb Josipu Ribičiču, tedanjemu uredniku »Cicibana«. Ogledal si jih je in bil pri priči navdušen.

Odtlej Marlenki Stupica ni nikoli zmanjkalo dela. Celotno preveč ga ima, zatruje. Veliko naročil ima, časa pa — kot gospodinja — tako malo. Pa rada dela, neskončno rada. Še na misel ji ne pride, da bi ji slikarska fantazija lahko kdaj usahnila. Le časa je treba veliko. Dogaaja se, da potrebuje za ilustriranje te ali one knjige dolge mesece pa celo leto.

Prepričani smo, da smo izbrali prav. Med številnimi ilustratorji mladinskih knjig — znano je, da se nam jih tudi v velikem svetu ni treba sramovati — je Marlenka Stupica prav gotovo zelo izrazita.

in pomen njegovega dela. Ob tem prvi med drugim naslednje:

Prežihovo delo izpričuje, da ga je ustvaril velik pripovednik, ki je verovatno v življenje, v moč, v napredek. Ni razglabljal, na kratko, preprosto je povedal, kar je mislil in kar je govorilo njegovo srce. Mi pa tudi čutimo, da za tem delom stoji izkušnja, ponosen in pošten mož, ki je do zadnjega razdal bogastvo in lepoto; to je veliko.

Oddaja se zaključuje z ugotovitvijo:

Prežihov Voranc je polno živel kot malokdo. Za razumevanje njegovega pisateljskega dela moramo poznati njegov življenjepis in zgodovino časa, v katerem je živel; oboje pa spet hkrati izpričuje njegovo umetnost, ki govori o obeh kot določeni dobi v človeštvu. Če se bomo približali Prežihu s srcem, bomo šele potem izabili iz njegovega dela prgišče lepote, ki je tako čudovita, da nas prevzame in večno privablja.

Ze takoj prvi dan izjavi, da ne bo delal po šoli na šolskem vrtu, čeprav ve, da se s tem odreče izletu ob koncu leta. Povedal je to odločno, ni pa razodel, zakaj se mora vračati domov takoj s prvim avtobusom — da mora namreč doma delati, ker mame ni več, oče pa je kot gozdni delavec tudi veliko z doma. Navzkrižje je tu in se ne da več izgledati. Jožek trpi in čaka — čeprav trmast in molčeč — na priliko, da bi si vendarle v razredu dobil prijateljev.

Prilika se ponudi, pogovor nanesse tako, da obljubi sošolcu verico. Pri lovu na verico pade z drevesa

Srednja stopnja:

26. septembra ob 8.55 (I. program)
27. septembra ob 14.05 (II. program)

IZLET NA GRAD SOCERB

To bo naša tretja oddaja v novem šolskem letu, a prva, pri kateri se bomo morali malo bolj zbrati in se že po šolsko zresniti.

Sli bomo torej na izlet na grad Socerb, da bomo še enkrat od daleč videli morje, kjer je marsikdo med vami preživel vsaj nekaj dni letošnjih počitnic.

V oddaji nas bo popeljal na izlet naš dobri znanec in sodelavec radijski novinar Zvone Kržišnik.

Kar z avtobusom po asfaltni cesti preko goličav na slovenskem Krasu. Senožče, Divača, Kozina — so edina večja naselja, skozi katera vodi cesta, ali pa jih pušča ob strani. Sicer pa je pokrajina skalnata, porasla z nizko travo, s pritlikavimi borovimi gozdi in tu in tam so njive, ki so jih marljivi kraški kmetiči obdelali na revni zemlji.

Cesta zavije slednjč v loku navzdol in v daljavi se zaiskri slovensko morje. Blizu vasi Črni Kal izstopimo iz avtobusa in se odpravimo na grad Socerb, od koder bo lep razgled.

Ta grad je bil včasih že zapuščen, zdaj pa je v njem urejena prijetna turistična postojanka. Seveda traja

Višja stopnja:

26. septembra ob 14.05 (II. program)
28. septembra ob 8.55 (I. program)

SKLADATELJI KLASIKE

Kadar omenjamo skladatelje glasbene klasike, se nam odkrije eno najbolj zanimivih obdobjev zahodne evropske glasbene kulture. To je obdobje 18. in začetek 19. stoletja, ki ga osvetljujejo tri znamenite osebnosti: Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart in Ludwig van Beethoven. Za razumevanje njihove glasbene govorice pa si moramo najprej ogledati čas v katerem so ti mojstri živeli in ustvarjali.

Odprimo zgodovino glasbene umetnosti na katerikoli strani in sledimo njenemu razvoju od preproste, skromne melodije do zapletenih skladb našega časa pa bomo opazili, da so si ustvarjalci vseh časov prizadevali ukleniti svoje glasbene misli v čim bolj popolno glasbeno obliko. Bogastvo glasbenih domislekov (motivov) še ne pomeni, da imamo pred seboj umetnino. Zato je vsako umetnostno obdobje ustvarilo svoje zakone, ki so bili v skladu z umetniškimi ideali tistega časa. Seveda ne smemo misliti, da so glasbene oblike, ki jih je izoblikovalo določeno obdobje, v naslednjih stoletjih, ko je razvoj dosegel višjo stopnjo, zamrle ali da jih je prekril prah pozabe. Ne! Nekatere glasbene oblike so prehodile dolgo pot skozi stoletja neizprososti časa, se izpopolnjevale in dobivale jasnejšo po-

in si zlomi nogo. Peklj ga, da obljube ne more izpolniti in bo veljal še za figo-moža. Razkrije se očetu, ta gre v šolo, se pogovori z učiteljem in še sošolcem razloži, kako je z Jožkom in zakaj jim ni mogel pomagati na šolskem vrtu. Tedaj pa se oglasi otroci: »In zakaj nam tega ni povedal?« — »Tak pač je.«

Zdaj, ko je vse razčiščeno, je Jožek na mah ves njihov. Brez njega ne gredo na izlet, odločijo se, da ga obiščejo na domu. Dan, ki so ga šolarji preživeli v Rovtjah, je bil lep, ko so odšli, pa je Jožek dejal: »Izlet pa tak! Jaz ga imam vsak dan!« Hkrati pa je bil vesel svojih tovarišev.

Srednja stopnja:

3. oktobra ob 8.55 (I. program)
4. oktobra ob 14.05 (II. program)

ANICA ČERNEJEVA

V tej uri radijske šole se bodo učenci spoznali s priljubljeno mladinsko pesnico Anico Černejevo. Predstavil jo bo naš znani sodelavec pesnik Niko Grafenauer. Predstavil bo pesnico Černejevo z njenimi najlepšimi in najpristranejšimi pesmimi namenjenim majhnim in malo večjim otrokom. Te pesmi bo razvrstil kakor na razstavi in mi bomo poslušali junake teh pesmic in še vprašali bomo lahko kaj — takoj bomo dobili odgovor. Niko Grafenauer pa nam s svojo oddajo daje tudi odgovor na vprašanje: kdo je Anica Černejeva? Anica Černejeva se je v svojem življenju vsak dan vračala k otrokom in k mladini, saj je bila učiteljica in pozneje profesorica na ljubljanskem učiteljskem. Otroke je imela zelo rada. Govorila jim je iz srca. Iz vsake njene pesmi lahko čutimo, da je bila otrokom prijateljica in da jih je dobro razumela. Razveseljevala jih je z drobnimi dogodki iz narave, iz domačega in sosedovega vrta, povedala jim je ve-

liko lepih reči, ki so jih otroci sami srečevali in gledali v svoji okolici, pa jih niso videli. Koliko stvari v svojem življenju gledamo, pa ne vidimo dobro, ker smo prepovršni, poslušamo in ne slišimo, ker se ne ustavimo, da bi slišali do kraja — pesnik pa vidi in sliši in nam to potem pove. In Anica Černejeva je pripovedovala otrokom.

Njene pesmi so bile natisnjene v raznih mladinskih revijah in časopisih, pa tudi v samostojnih knjigah. Te knjige so: Metuljčki, Za ve-sele in žalostne čase in Kapljice.

Doma je Anica Černejeva iz Čadra pri Konjicah. Tam se je rodila 3. aprila 1900. leta. V svojem življenju je našla otroke in mladino. Med vojno pa so jo nemški fašisti odpeljali v koncentracijsko taborišče, kjer je 3. maja 1944. umrla.

Po njeni smrti, leta 1953 so v Mladinski knjigi natisnili izbor njenih mladinskih pesmi z naslovom: Sredi domovine.

Višja stopnja:

3. oktobra ob 14.05 (II. program)
5. oktobra ob 8.55 (I. program)

SREDI NOČI IN LEDU

Leta 1881 je pred Novosibirskimi otoki zdrobil led ameriško polarno ladjo Jeanette. Tri leta nato so našli Eskimi na jugozahodni obali Grönlandije ostanke s te potopljene ladje: sklepari so, da mora gnati vetrni tok led povprek čez Severno ledeno morje od vzhoda proti zahodu. Tudi druge najdbe so potrdile to domnevo, saj so našli na Grönlandiji na primer tudi les iz sibirskih gozdov.

Fridtjof Nansen, znani norveški polarni raziskovalec, tudi Nobelov nagradenec, se je zanimal za te najdbe in izračunal, da teče vetrni morski tok s sibirskimi obale gotovo prek Severnega tečaja. Sklenil je, da to izkoristi in doseže tako najbolj severno točko Zemlje. — Nansenov načrt so imeli znanstveniki in raziskovalci za neizvedljiv, toda norveška vlada ga je podprla.

Nansen je vedel, da mora imeti predvsem primerno ladjo, če noče doživeti usode Jaenette.

Tako so naredili po Nansenovem načrtu ladjo »Fram«

Leta 1893 je zapustila Fram norveško pristanišče Vardö in zaplula proti vzhodu.

18. septembra je dosegla Fram Novosibirske otoke. Potem je prepuštil Nansen ladjo vetrnemu morskemu toku, da jo je gnal proti severu. Že po tednu dni je bila ladja sredi ledenih gnot. Pritisk ledu je naraščal, toda Fram se je obnesla in obležala nepoškodovana sredi ledu. Posadka se je lahko zdaj pripravljala na zimo. Nastopila je polarna noč.

Vetrni morski tok je nosil poslej ladjo proti severozahodu. Že poleti naslednjega leta 1893 pa se je Nansen zbal, da ladje najbrž ne bo neslo prek tečaja, temveč daleč mimo. V enem letu jadranja je Fram s tokom večkrat menjala smer in prišla le 350 km naprej. To je bilo Nansenu prepočas. Tudi drugo leto ni bil tok nič hitrejši. Razen tega je bil Nansen zdaj že čisto prepričan, da ne bo Fram s tokom nikoli dosegla Severnega tečaja. Sklenil je torej zapustiti ladjo in z enim samim spremljevalcem doseči tečaj

peš. Vedel je sicer, da Fram, ki jo bo gnal tok dalje, ne bo mogoče več najti, upal pa je, da se bo mogel pri povratku prebiti do Spitzbergov ali do Franc-Jozefove zemlje.

V drugem polarnem poletju se je mirno pripravil na to drzno pot. Za spremljevalca si je izbral poročnika Johansena.

14. marca 1895 sta se odpravila moža s tremi sanmi in 28 psji

Po Nansenovem računu bi lahko prehodila 660 km, kolikor je bila Fram takrat oddaljena od severnega tečaja, v 445 dneh, in sicer bi morala odbiti nekako 15 km na dan.

Na 86° 13,6 severne širine sta se Nansen in Johansen 8. aprila 1895 obrnila. Bila je to sicer najbolj severna točka na katero je do takrat stopila človeška noga, toda kaj, ko je bilo do severnega tečaja še vedno 420 km! — Po prav težavni poti sta se moža prebijala zdaj proti jugu. Psi sta morala postreliti drugega za drugim, njihju je reševalo lakote meso belih medvedov in tjulenjev.

Dvajset tednov potem, ko sta zapustila Fram, torej 7. septembra 1895, sta prišla oba potnika na severno otočje Franc-Jozefove zemlje. Toda še vedno nista bila na varnem. Vreme jima ni dopuščalo, da bi bila s kakimi odveslala na južno obalo te kopnine. Morala sta spet misliti na prezimovanje. Postavila sta kolibo iz kamenja in mroževih kož ter se založila s hrano, dokler sta našla kaj za pod strel.

Šele 19. maja 1896 sta se napotila dalje. Štiri tedne pozneje, 23. junija 1896, sta naletela prvič spet na človeka, in sicer je bil to vodja angleške ekspedicije Jackson; ta je s svojimi ljudmi prezimoval na Franc-Jozefovi zemlji. Z britansko ladjo sta se oba raziskovalca končno spet vrnila v Verdö.

In kako je bilo s Fram? Ves čas jo je nosil tok vklenjeno v polarni led s seboj: gnalo jo je južno od tečaja med polom in Spitzbergi. Dosegla je 85 stopinj severne širine. Ledu se je rešila šele 13. avgusta 1896 in priplula v luko Tromsøll, nekaj dni potem, ko sta pristala Nansen in Johansen.

Nižja stopnja:

29. septembra ob 14.05 (II. program)
30. septembra ob 8.55 (I. program)

POJTE Z NAMI, OTROCI

Zaradi pomanjkanja prostora v tem biltenu, bomo objavili komentar in glasbitve treh pesmi v radijski prilogi Dela 22. septembra.

OKTOBER SE PREDSTAVLJA

Neustavljivo se vrtimo v krogu, ujeti v nenehno spremenljivost narave, ki nas obdaja, in v njene večne repize. In vendarle je vsaka repriza nova, enkratno doživetje. Vsakokrat spet nas očara odpadajoče okto-brsko listje, nas z žalostjo navda-jajo siva novembrska deževja, nas vznemirjajo pričakovanja, ki jih pri-naša december, nas z nezadržno ra-dostjo opaja bela opojnost januar-skih pejzažev; potem pride februar s slutnjo rojevanja nove pomladi; in pride marec z njenim rojstvom; in pride april; in pride maj... Neneh-na menjava časa, doživetij — in vendar nenehen krog.

Slehnri mesec je svet zase: v pri-rodi, v nas, v naših običajih, v naših praznikih. Praznično vzdušje pričarajo klopotci; pričarajo ga og-nji na poljih; kostanjevi na uličnih vogalih; novembrske obletnice; no-voletni sejmi in slavnosti od slovesu od starega leta; zimske počitnice in številne smučarske nedelje; spomin na velikega pesnika v prvih febru-arskih dneh: šopki, darovani mate-ram in ženam; sveže brazde na nji-vah; prvi popki na vejah; mavrični lok med aprilskimi oblaki; rdeči cvetovi in zastave prvomajskih dni; slavia mladosti, ki jih prinaša maj...

Marsikaj odhaja mimo nas, neo-pazno, oddaljeno. Za mnoga doživet-

ja smo osiromašeni. Življenje je ve-liko bogatejše od nas, od naših mož-nosti, od naših čustev in doživetij.

Mnogi med nami nismo še nikoli slišali klopotcev in doživelj trgatve v gorica; o polharjih smo samo brali, srečali jih nismo še nikoli; nismo še pekli mladega krompirja v žerjavici; nismo še okusili slad-kega mošta... tisoč je doživetij, ki se nas niso dotaknili.

In vendar hrepenimo po njih, ker so sestavni del našega življenja. Za-to o njih pripovedujemo drug dru-gemu, si jih opisujemo, jih skušamo pričarati v zavest in ohraniti v spo-minu z besedo, pesmijo, podobo, fil-mom... pa morda tudi z oddajami radijske šole.

Drobce spominov, pričakovanj, doživetij in vtisov iz velike zaklad-nice spremenljivega časa bomo vno-vič lovili v ciklus oddaj o posamez-nih mesecih. Oddaje bodo na vrsti vsak prvi petek (in soboto) od okto-bra do maja.

Kaj vse bo v njih? Odgovor pre-pustimo času in posameznim odda-jam. Zagotoviti hočemo le, da ne bodo pozabile na nič bistvenega, in predvsem še, da bodo živahne, vedre in sproščene.

Tako torej s prvo, oktobrsko od-dajo napovedujemo letoletni ciklus.

Nižja stopnja:

13. oktobra ob 14.05 (II. program)
14. oktobra ob 8.55 (I. program)

PALČICA

Predvideli smo za ta čas jezikov-no oddajo, vendar smo morali iz ob-jektivnih razlogov namero spreme-niti. Ponovili bomo torej priredbo Andersenove pravljice Palčica, saj so jo bili poslušalci z veseljem spre-jeli.

Kratka vsebina:

Živela je žena, ki si je silno že-lela otročiča. Pri čarovnici je dobila ječmenovo zrno in ga vsadila. Spo-mladi je zrasel prečudovit cvet, sre-di njega pa je sedela malica. Bil je ljubka deklica. Bila je komaj za pa-lec velika in imela je palčico.

Neke noči je ugrabila Palčico krastača za nevesto svojemu sinu. Na lokvanovem listu sredi vode je deklica jokala, zasmilila se je ribam, spodjedle so list, da je odplaval, in jo tako rešile grdega žabona. Potem je doživljala razne pustolovščine. Skozi poletje in jesen si je poma-gala, kakor je vedela in znala. Zima pa je bila trda. Deklica si je iskala zavetišče in končno postala gostja poljske miši. Ta jo je namenila za ženo krtu. Ko jima je črni samotar razkazoval svoje podzemno domova-nje, so v nekem rovu naleteli na mrtvo lastovico. Palčici se je ptica smilila, stkala ji je iz bilk odejo in jo prevrnila. Tedaj je lastovka spet oživila. Vso zimo je Palčica skrbela zanj, spomladi pa ji je lastovica ponudila, da jo odnese v svobodo. A deklica ni mogla naskrivaj zapu-stiti gostoljubne miši, če bi še tako rada. Jeseni naj bi bila poroka. Še poslednjič se je šla posloviti od son-ca. Tedaj se je spet srečala v lastov-ko in tokrat je privolila, da jo ptica odnese v tople, južne kraje.

Pristala sta daleč na jugu. Tu si je Palčica poiskala prelep cvet za svoj dom. A v tem cvetu je že pre-bival princ, poglavar varuhov cve-tov, tistih drobnih bitij, ki cvetje ob sončnem vzhodu odpirajo in ga na večer zapirajo. Palčica se je hotela

umakniti, a princ jo je poprosil, naj ostane pri njem in naj mu bo žena. Imenoval jo je Maja in bila sta srečna in dolgo sta živela v svojem cvetnem domu.

Višja stopnja:

10. oktobra ob 14.05 (II. program)
12. oktobra ob 8.55 (I. program)

CHARLES DARWIN

Oddaja radijske šole za višjo stopnjo o Charlesu Robertu Darwinu bo skušala posredovati s poljudnim in mladini dostopnim prijemom naj-pomembnejša dogajanja iz življenja in dela velikega angleškega prirodoslovca. Predstavila bo tedaj v bi-stvenih črtah Darwinovo biografijo, zlasti njegovo petletno popotovanje okrog sveta na ladji Beagle, učenja-kovo raziskovanje geoloških forma-cij, flore in favne v Južni Ameriki, pisanje znamenitega dnevnika, ki je postal temelj sodobne znanosti o razvoju živalskih vrst in človeka, hkrati pa seveda boj, ki ga je vodil Darwin za znanstveno resnico vse do smrti v 73. letu starosti. Vzpo-redno z opisom učenjakovega življe-nja bo oddaja skušala tudi nekoliko razčleniti pojme, ki jih mlad človek pogosto srečuje, pa dostikrat ne naj-de zanje ustrezne obrazložitve: dar-winizem, teorija organske evolucije, naravna selekcija, descendenčna teo-rija in tako dalje. Slednjič se hoče oddaja dotakniti tudi vpliva, ki ga je darwinizem imel na družboslovje ter neposredno na razvoj Marxovih in Engelsovih nauk.

V oblikovnem in režijskem po-gledu bo ta oddaja radijske šole po-skušala izkoristiti velike možnosti, ki jih ji dajeja dramatični potek Dar-winovega življenja ter antagonizem med umirajočo sholastiko in razvija-jočo se eksperimentalno znanostjo 19. stoletja.

ŽALOSTNO LETO 1212

To je oddaja, ki lahko služi za ilustracijo med zgodovinskim po-ukom, ko boste obravnavali dobo, ko si je rimska Cerkev pričela ustvarjati poleg duhovne tudi sve-tovno oblast in je uporabljala za to vsa sredstva. Papežu naj bi bili pod-ložni vsi vladarji kot vazali. Osvo-bajali so z vojskami svet pred ne-verniki. Predvsem hočejo osvoboditi »svete kraje« v Palestini in še pose-bej Kristusov grob v Jeruzalemu iz rok muslimanov. Križarske vojske (vojaki imajo znak križ) trajajo od začetka XI. do druge polovice XII. stoletja.

Srednja stopnja:

17. oktobra ob 8.55 (I. program)
18. oktobra ob 14.05 (II. program)

KAKO MERIMO ČAS?

V šolski oddaji z gornjim naslo-vom se bomo srečali z vsemi važ-nejšimi oblikami merjenja časa. Od-daja ima mozaično obliko, brez za-okrožene zgodbe. Osrednja osebnost, ki daje oddaji okvir, je star, izkušen urar, ki nas na lahkoten, včasih hudomušen način vodi po svetu tik-taka. Naš urar ima poleg dobršne mere življenjske modrosti tudi sila bogato zbirko vseh mogočih budilk, peščenih ur, kukavic in glas-benih skrinjic. Med ogledovanjem teh »dragocenosti« se nizajo posa-mezne epizode. Začelo se bo seveda v votlini jamskega človeka, kjer se bomó neposredno seznanili s prvimi primitivnimi merjenji časa. Indijanci kujejo bojne načrte — »ko bo sonce tretjič premagalo temo...«; napetost v športni areni, ko terjajo delci se-kunde strahotne napore, da bi jih premagali. Natančnost in disciplina med kozmonavti, ki bodo vsak hip poleteli v vesolje. Zaspanci, ki jih preganja glas napovedovalca iz ra-dia: »Samo še pet minut manjka do sedmih...« Nemir v šolskih klo-pek, ko razrednik lista po redovalnici in manjka samo še nekaj sekund do odmora. Za hip se bomo preselili tudi v svet glasbe in metronomov. Skratka — čas, ki v današnjem živ-ljenju ukazuje šolarjem, znanstveni-kom, uradnikom, železničarjem, le-talcem...

»Ura je kot človekovo srce,« pra-vi naš urar, »včasih zaostaja, včasih prehiteva, če jo preveč naviješ, pa se rada tudi pokvari.«

Višja stopnja:

17. oktobra ob 14.05 (II. program)
19. oktobra ob 8.55 (I. program)

MIŠKO KRANJEC

Miško Kranjec je eden najpo-membnejših slovenskih pripovedni-kov. Med mnogimi novelami in ro-mani ni takih, ki bi jih ne napisal s polno prizadetostjo in odgovornost-jo do resnice življenja. Ta resnica človekovega osebnega življenja in njegove prepletenosti z družbo mu je bila in mu je vselej temeljno vo-dilo in sodnik umetniškega dejanja. Kako urediti svoj prostor pod son-cem, se pravi svoj odnos do ljudi, kako živi revolucionarna misel v človeku in kako jo ta na eni strani uresničuje in se zanj bojuje, na drugi pa jo maliči in beži pred njo — ta dvojni odnos ljudi do svojega stalnega vzgona k popolnejši obliki življenja je tako rekoč večna tema Kranjčevega pisateljevanja.

Takle je uvod v našo oddajo o življenju in delu Miška Kranjca, ki jo je pripravil eden najboljših po-znavalcev njegovega opusa — dr. France Zadravec.

20. oktobra ob 14.05 (II. program)
21. oktobra ob 8.55 (I. program)

VOJSKA S KITAMI

Oddaja s tem malce nenavadnim naslovom bo pripovedovala o razred-ni skupnosti.

Razred, o katerem pripoveduje zgodba, še ni ubrana celota. To se izraža tako v šoli kakor na ulici. Vojsko se gredo med sabo, pravi dedek (hkrati pripovedovalec zgod-be), ki jih opazuje s svojega balko-na, vojska pa ni nič prida. Fantje groze, da bodo porezali dekletom kite, ker se nočejo z njimi po pouku potepati in morajo zato doma pre-slišati prenekatro ostro, dekleta pa vreče in izjavajo. Dedek bi vse otroke rad pomiril, a si ne ve po-magati. Tedaj pa se v šoli sami sproži nekaj, kar bi lahko stvar ure-dilo. Tistega dne predlaga učitelj ustanovitev razredne skupnosti. Ure-jala bo odnose med učenci, skrbela za razred, za šolsko poslopje v ce-loti, organizirala zbiralne akcije, izlete, pomoč pri učenju in podobno. Otroci so navdušeni. Kdo bo vodil razredno skupnost? Učitelj bo samo član. Odločijo naj volitve. Zdaj pri-deta »vojski«, ki živita v razredu,

spet do veljave. Fantje so za Tinča, svojega kolovodjo, dekleta za Metko. Metka zmaga z enim glasom večine, ker je deklet pač več. Glasovanje je veljavno, čeprav stvari ni v korist, kakor pravi učitelj, ker so volili pri-stransko, ne pa najboljšega in naj-sposobnejšega. Vojska za kite se na-daljuje.

Predsednica Metka skuša vendar-le urediti stvar. Skliče sestanek skup-nosti (učitelju za hrbtom). Kaj fant-je pravzaprav hočejo? Naj ne gredo dekleta takoj po šoli domov, mar-več naj jih počakajo. Dekleta pri-stanejo zavoljo ljubelega miru. Toda fantje se kmalu naveličajo prihajati prepozno domov tako brez nevarno-sti. Premirje je spet porušeno. Šele ob nekem izletu, ki se ga fantje niso hoteli udeležiti, ker ga je organizi-rala predsednica, čeprav z učiteljevo pomočjo, se separatizem Tinčeve klape skrha ob spoznanju, da ima tudi posameznik večjo korist in lep-še ter boljše življenje, če je v strem-ljenjih in delu povezan s skup-nostjo.

SEJA PEDAGOŠKEGA SVETA SRS

Novi predmetniki in učni načrti za poklicne šole — brez bistvenih sprememb

V sejni dvorani republiškega sekretariata za prosveto in kulturo je bila 28. junija 11. seja pedagoškega sveta SRS. Osrednja točka dnevnega reda je bila obravnava osnov predmetnikov in učnih načrtov za poklicne šole za trgovsko in gostinsko stroko. Predlog osnov je pojasnil samostojni svetnik republiškega sekretariata za prosveto in kulturo France Jalen. Poudaril je, da se predložene osnove niti vsebinsko niti glede števila učnih ur ne razlikujejo bistveno od dosedanjih predmetnikov in učnih načrtov. Po mnenju republiškega sekretariata in zavoda za šolstvo SRS torej

vedba teh osnov ne bo povzročala šolam posebnih težav in naj bi pedagoški svet sprejel sklep o uvedbi le-teh v šol. l. 1967-68 v vseh treh razredih. Prav tako naj bi sprejel pedagoški svet tudi sklep o uvedbi osnov učnih načrtov za družbeno jezikovno skupino predmetov v vseh poklicnih šolah.

Bistvenih razlik ni npr. za družbeno jezikovno skupino predmetov niti vsebinsko niti pri številu ur. Glede na potrebe delavcev v teh poklicih so spremenili predmetnik tako, da so povečali število ur slovenščine, te ure pa odvzeli ostalim predmetom s tem, da so odvečno izločili.

Osnove za pouk praktičnega predmeta so dobili iz poklicne slike, pri seznamu predmetov pa so upoštevali potrebo, naj bi bila praksa čim bolj povezana s teorijo.

Načrte za pouk praktičnega dela so izdelali pred tremi leti in jih že takrat izvedli v gostinskih in trgovskih šolah. Prakso je spremljal zavod za šolstvo, dokončno obliko pa so dobili pred tremi meseci. Načrte so poslali skupnostim gostinskih in trgovskih šol, z njimi pa so seznali tudi trokronjake iz večjih gospodarskih podjetij. Upoštevali so torej tudi njihove pripombe.

Udeleženci zadnje seje pedagoškega sveta so predlagali, naj bi uvedli z novim šolskim letom obvezno spremembo predmetnika samo v prvem letniku, medtem

ko naj bi za drugi in tretji letnik izdelali na osnovi sedanjega posebne premostitvene predmetnike. Važno pa je, da bo za vse šole že v tem šolskem letu v vseh letnikih obveznih 37 ur.

Za sedanje učne načrte za poklic prodajalca, kuharja in natakarja, ki so jih na omenjeni seji podrobneje obravnavali, so menili, da jih je treba izdelati v drugi, precej krajši in bolj zgoščeni obliki. To delo naj bi opravila posebna redakcijska komisija. Predmete, ki imajo isto vsebino za vse poklicne šole (družbeno jezikovna skupina predmetov), naj bi objavili enotno, medtem ko bi morali pri nekaterih šolah (šole za blagovni promet) upoštevati specifičnosti. Omenjena redakcijska komisija naj bi poleg tega usklajala tudi strokovne nazive v tekstu predmetnikov in učnih načrtov. Tako kot zahteva zakon o pedagoškem svetu, bo redakcijska komisija naj bi poleg tega poslala predmetnike in učne načrte na vpogled republiški skupščini.

Zahteva po uvedbi predmeta kmetijstva v osnovne šole

Zavod za prosveto pedagoško službo Ljubljana je na sestanku koordinacijskega odbora za prostovoljne dejavnosti na osnovnih šolah sprejel sklep, da organizira ciklus seminarjev za učitelje vrtnarskih krožkov. Prvi tak krožek je bil 29. in 30. 8. 1967 v Medlogu pri Celju.

Ob 9 uri dopoldne se nas je zbralo v učilnici Kmetijskega izobraževalnega centra Celje kar 63 sedanjih in bodočih vodij šolskih vrtnarskih krožkov. Največ udeležencev je bilo s Stajerske, vendar

niso izostale ostale slovenske pokrajine. Seminar je potekal po vnaprej pripravljenem učnem programu, ki ga je pripravil Kmetijski izobraževalni center iz Celja in smo ga v začetku seminarja prebrali vsi udeleženci. Predavatelji so bili strokovnjaki že omenjenega izobraževalnega centra, ki so nam skušali v omejenem času posredovati kar največ snovi, potrebne za naše delo. Kmetijski izobraževalni center Celje je pripravil tudi vse ostalo: priskrbel nam je prehrano, preno-

čišča in ogled vrtov. Prijetno smo bili presenečeni pri sprejemu v osnovni šoli Hudinja, kjer smo imeli tudi kaj videti. Skrbno in bogato urejen šolski vrt nas je navdal s pritenim občudovanjem in rahlo nezlohotno zavistjo. Da, to je vrt, ki je vreden ogleda, ki je v ponos šoli in šolnikom hudinjske šole, posebno pa v ponos tamkajšnjim šolarjem. Ali ne bi mogle imeti vsaj malo podobnih vrtov vse šole v Sloveniji?

Ob zaključku seminarja so udeleženci poslali Zavodu za prosveto pedagoško službo Ljubljana poseben dopis, v katerem postavljajo zahtevo po uvedbi predmeta kmetijstva v osnovne šole, pedagoške gimnazije in pedagoške akademije.

Seminar v Medlogu je morda le zaoral v zapuščenem njivo pouka kmetijstva v osnovni šoli. Zelim, da ne bi ostal samo eden pre mnogih poizkusov, ki zaradi takih ali drugačnih vzrokov ne privedejo do rezultata.

Karel Puš

PRVA KNJIGA »ARS SLOVENIAE«

»Baročno kiparstvo«

Pred nami je prva knjiga od tridesetih, ki bodo izšle nekako v sedmih letih pri založbi Mladinske knjige v zbirki Ars Sloveniae, ki bo zajela vse, kar je bilo umetnostno pomembnega ustvarjeno pri nas na Slovenskem. Knjiga, o kateri je univ. prof. dr. France Stelč dejal, da ji po zasnovi težko najdemo para v

Jugoslaviji, pa tudi v tujini. Avtor: dr. Sergej Vrišer, ki je v tej knjigi »zdržal spoznanja o naši baročni plastiki in sintetično podobo, ne da bi se spuščal v nerazčiščene podrobnosti. Iz zapletene in težko pregledne množice spomenikov je izluščil najpomembnejše ter jih razdelil po stilnih in delavniških skupinah. Knjiga predstavlja pravo izobilje bogastva, ki ga je ustvarilo slovensko baročno kiparstvo. Čudovite fotografije fotografskega mojstra Nina Vrančiča iz Zagreba dopolnjujejo besede znanstvenika, napisane tako dojemljivo, da jih bo z veseljem prebiral tudi tisti, ki se prvič pobliže seznanja s tovrstno umetnostjo. Knjiga poučuje in hkrati opozarja: nas in tujca na umetnine, ki nanje še nismo znali prav pokazati, niti se jih naučiti varovati. To je vodilo po slovenski umetnosti, monumentalno delo, ki bo ohranilo spomin na prenekatere dragocene, ki bo morda zato, ker ni denarja, da bi jo restavrirali, žalostno končala.

V zbirki Ars Sloveniae, katere glavni urednik je dr. Nace Šumi, bo še v posameznih knjigah — poleg zaključnih stilnih obdobij — posebej obdelana ljudska umetnost ter urbanizem in oprema (obrt in industrijsko oblikovanje). Letos bodo izšle še naslednje knjige: Gotsko kiparstvo (dr. Emilijan Cevc), Baročna arhitektura (dr. Nace Šumi) in Gotska arhitektura (dr. Ivan Komelj).

Serija, ki smo jo začeli, bo tudi zaključena — je dejal na tiskovni konferenci Mladinske knjige dr. France Stelč — danes imamo namreč preko 100 slovenskih umetnostnih zgodovinarjev, ki zmorejo opraviti to monumentalno delo. Sicer pa to tudi ni več samo stvar umetnostnih zgodovinarjev, ampak nastaja kolektivno, v široki povezavi z organizatorji, gospodarstveniki in fotografi.

M. K.

»NAŠA BESEDA« — nova knjižna zbirka

Obljuba, da bo izšlo v neki zbirki — 80 knjig (vsaka bo imela okrog 240 strani) — vse najboljše, kar je bilo ustvarjenega v slovenski književnosti od Trubarja pa do danes, je vabljiva. Posebej vabljiva, če bodo te knjige enako lepo opremljene, kakor je Zupančičevo izbrano delo — prvih pet knjig te zbirke, in če bodo izhajale brez zamude, kot je založba napovedala.

Pet knjig Dela Otona Zupančiča, prva izdaja pesnikovega izbranega dela 20 let po njegovi smrti.

Predsednik uredniškega odbora zbirke »Naša beseda«, v kateri bodo izhajale te knjige akademik Josip Vidmar, je na tiskovni konferenci, ki je bila ob izdaji te zbirke pri založbi MK, dejal: — Če nam Slovencem kaj manjka, nam manjka kritičnega pogleda na našo literarno preteklost. Potrebno je, da se literatura kritično prečeni in sprejme tisti njen najmanjši obseg, ki pomeni bistveni del zakladnice našega duha. Kdor bo imel knjige te zbirke, bo imel vpogled v zgodovinske in umske sposobnosti svojega naroda. Iz nje bo razbral voljo in prizadevanje za tem, da bi bil naš narod to, kar nekdanj ni mogel biti.

V zbirki »Naša beseda« bodo izhajali skrbno pregledani in izbrani teksti, brez komentarjev — brez interpretacijskih mostov med ustvarjalcem in bralcem. Govorila bodo dela sama: v najizbranejši, najlepši govorici.

Hkrati z novo zbirko ustanovlja založba MK klub bralcev »Naše besede«. Član tega kluba bo lahko dobil iz zaloga založbe vse knjižne izdaje, ki so izšle vsaj 6 mesecev pred nakupom zbirke »Naša beseda«, z 10 odst. popustom. Pogoj za vstop v članstvo: naročiti se je treba vsaj na enoletno zbirko »Naša beseda«, tj. kupiti komplet zbirke v enem koledarskem letu.

M. K.

David Rimas

TEČAJ RUSKEGA JEZIKA V MOSKVI

Dopolnilni program o kulturnem sodelovanju med ZSSR in SFRJ omogoča, da lahko nekaj naših profesorjev ruskega jezika sodeluje na stalnih tečajih ruskega jezika od septembra 1967 do aprila 1968 v Moskvi. Na vsak posamezni tečaj lahko pošljemo po enega kandidata, tečaj pa so: od 20. oktobra do 5. decembra 1967, od 10. decembra 1967 do 25. januarja 1968 in od 1. februarja do 15. marca 1968. Za udeležbo na tečajih se lahko prijavijo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da so diplomirali iz ruskega jezika na fakulteti ali višji šoli;
- da so aktivni predavatelji ruskega jezika;
- da še niso bili na tečaju v Sovjetski zvezi.

Prijava naj vsebuje podatke o poteku šolanja in zaposlitve. Natančno naj bo naveden naslov šole, kjer je kandidat zaposlen, in privatni naslov kandidata.

Izbrani kandidati imajo zagotovljeno brezplačno bivanje v Sovjetski zvezi (hrana, stanovanje, stroški tečaja) in zdravstveno zaščito v primeru bolezni. Kandidati (ali šole, kjer so zaposleni) pa morajo sami poravnati stroške poti do Moskve in nazaj.

Prijave za udeležbo na posameznih tečajih sprejema do 30. septembra republiški sekretariat za prosveto in kulturo, Ljubljana, Zupančičeva 3.

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA PROSVETO IN KULTURO

Umrli je profesor KRISTO PERKO

Bilo je pred enajstimi leti. Junija. Že sem opravil sprejemni izpit iz matematike in stopil pred izpitno komisijo za glasbeni pouk. Začel sem. Ni in ni mi uspelo, da bi zapel vsaj eno izmed melodij. Bilo me je sram in bilo me je strah, toda želel sem postati učitelj, zares želel.

In to sem povedal tudi izpraševalcu. Dobil sem dodatna vprašanja in nekaj znal, nekaj ne. Vse je kazalo na neuspeh. Tedaj pa se dvigne član komisije, prof. Kristo Perko: »Pojdite z menoj. Videla bova, kako je bilo pri matematiki.«

Stopila sva po hodniku in šele tedaj sem se zagledal v njegov prijazni, nagubani obraz. Ko je prišel iz razreda, kjer so spraševali matematiko, mi je dejal: »Bo. Le pri zgodovini in slovenskem jeziku se še izkažite.«

Še isti dan smo končali izpite. Izpit sem naredil. Vedel sem, da mi je pomagal prof. Kristo Perko. Stopil je namreč k ravnatelju šole in se zavzel zame. Tako sem bil sprejet na učiteljske.

Kasneje me je učil glasbo in klavir. Zdi se mi, da prav pod njegovim vodstvom postale moje roke mehkejšje in tudi zapeti sem se naučil. Vse to je dosegel vedno s svojo mirno in ohrabrujočo besedo. Bil je res poosebljena dobrot.

Vse življenje je delal in delal. Razdal se je in premalo mislil nase. Vsak, kdor ga je poznal, kdor je poznal njegove vrline, ga je imel rad in ga je znal spoštovati.

Danes, 12. avgusta, sem prebral osmrtnico. Hudo mi je in vem, da ne samo meni.

Miloš Djukič

Detajl figure v nekdanji samostanski cerkvi v Kostanjevici ob Krki (danes na Golem pri Ljubljani), 2. tretjina 18. stoletja. (Ilustracija iz knjige »Baročno kiparstvo«)

PODLISTKI CIGANOVEGA KONJA

(Ne)navadna primerjava

...veliko nam je v njem všeč, zlasti ... Davidova razmišljanja ... (P. D. št. 11)

Hvala za vzpodbudne besede!

Avtor

Odkar je Petrovičev film Zbiralec perja nekako zmagal na dveh resnih filmskih festivalih, so v naši srenji cigani na dnevnem redu. Nekako v zraku so. Govorčimo o njihovem poreklu, o tem, da so najbrž iz Indije, kot trdijo strokovnjaki, nekdo med nami pa je celo postavil laično hipotezo, da so se verjetno razkropili po svetu, ko se je potopil njihov bajeslovni kontinent Atlantida, o katerem govori nek davn grški zgodovinar in tako dalje.

Nestrapno čakamo, kaj bodo dokazala ameriška izkopavanja v Grčiji. Da bi bili za vsako ceno sodobni, smo v našem mestecu pripravili literarni večer ciganske poezije, ki smo ga obogatili s čustveno cigansko glasbo, in reči moram, da je neverjetno dobro uspel. Da, celo bolj kot večer poezije Aleša Kermavnerja in I. G. Plamna, čeprav smo tudi ta večer nekako obogatili z ilustracijami in kranjskimi Snovanji. Verjetno je bila temu kriva komunkativnost ciganske poezije in literarna nevzgojenost. Kdo bi vedel ... In da bi bilo naše doživetje ciganov še bolj popolno, so se dan po našem večeru pojavili pred razmajanimi mestnimi vrati. Menda so prišli k nam iz Ljubljane, kjer z njihovo družbeno aktivnostjo niso bili posebno zadovoljni in so jih enostavno izgnali. Ubožčke! Ker imamo po zaslugi naših turističnih delavcev in turističnega posojila v mestu

...naših turističnih sob. turistu pa nobenega, smo te najstarejše turiste navdušeno sprejeli. Godba na pihala jim je zaigrala dobro znani avstrijski marš s civilnih pogrebov, izčrpani kulturni delavci pa jim je spregovoril nekaj ganljivih besed, prišleke pa je imenoval brate po stanu. Med tistimi, ki so po vsem tem najglasnejše zaploskali, sta bila mestna nočomestna zvezda in mladi aktivni kaplanček, ki ga je povsod dovolj, na hudo jezo občinskega komiteja.

Nato smo sprejeli turiste v svojo sredo. Zenske so božale glavice majhnim črnuhem v bisagah štirih cigank, dekleta pa so občudovala moderno polt dveh ciganov. Mestne tertičanke, in teh ni malo, so se ob pogledu na to nemoralno praskupnost prekrizale in razbežale kot furije. Moški so obkrožili prevozno weekend hišico in kukali na kilometrski števec.

Ves dan smo nato občudovali to cigansko idilo in jim zavidali neskončno moralno svobodo. Pravijo, da bi se tudi med meščani našel kdo, ki ima ciganske poglede na moralo, a jaz ne poznam nikogar. Mislim, da so to le natolcevanja.

Proti večeru se je gospodar hišice posvetil turističnim pohodom po soseski, njegov pomočnik v nemoralnih početjih je za pretevzo vzel s sabo mehanizacijo za brušenje škarij in popraviljanje marel, žene pa so se z otroki odšle predstavljati po hišah. Ljudje so jim za pozornost dali jajčka, moko, makarone, klobase in še druge stvari, ki jih sami niso potrebovali. Če bi vedeli, da so bila darovana jajca zadnja, ki

so jih znesle njihove putke, bi jih najbrž obdržali raje za lastno uporabo. A če bi bil človek vedež, ne bi bil revež, so vedno rekli moji ata.

Zmračilo se je, weekend hišice smo se nagledali, drugi so odšli v bližnjo gostilno, mojo pozornost pa je vzbudilo nenavadno suhotno cigansko kljuše, ki je bilo privezano k bližnjim novozgrajenim garažam. Približal sem se mu in opazil, da štrlijo od njega kosti kot veje obžganega drevesa. V mraku sem razločil, da ima na gobec privezano polno vrečo, a da se vsebine ne poslužuje, kot so to počeli nekdanji fajakarski konji. Njegova pretrganost me je zavoljo tega začudila. Lačen ni, sem si rekel in stopil korak bliže.

Slabotno se je revšje prestopalo z noge na nogo, nato pa je zarožljalo in obležalo.

Konj me je pogledal s tistim pomenljivim pogledom, s kakršnim pogledajo vsi intervjuvanci Mirana Sattlerja v Nedeljskem dnevniku. Še enkrat me je premeril s pogledom, nato je spregovoril. Najbrž ne bom znal do nike natančno popisati najinega dialoga, a glasil se je nekako takole:

On: Ali si gospodar ali si tuje?

Jaz: Tuje sem, meščan tega mesta.

On: Si brezposeln, da imaš tako štrleče ličnice?

Jaz: Nisem brezposeln; prosvetni delavec sem.

On: Tako! Potem veš, kaj je življenje!

Jaz: Da, lepo je v naši domovini biti prosvetni delavec! Sre-

čen sem, ker mi ni treba kupovati asurgira, da bi shušjal. Moj optimizem mu je šel na živce, zato je utihnil. A ni vzdržal dolgo. Moral se je pred smrtjo nekemu izpovedati. Nadaljeval je:

Dvajset let in več sem vlačil gospodarju voz. Pogosto sem pod bremenom klecal, a gospodar je boljše poznal moje slabosti kot jaz. Potrepljal me je po zadnjici, mi lepo govoril o objektivnih težavah in spet sem veselo potegnil. Prihodnost mi je slikal v mavričnih barvah in oba sva bila zadovoljna. Zdaj vem, smrt bo tista lepa prihodnost. Škoda, da nisem religiozen ...

Ves zasopel je bil in telo se mu je nenavadno streslo. Vedel sem, da mu ne smem več dovoliti, da bi se z govorjenjem utrujal. Olajšati sem mu hotel smrt, zato sem sklenil, da mu povem veselo zgodbo. Začel sem v davnini, ko so učitelji živeli od miloščine in bere. Bili so veliki reveži. Morali so orglati v cerkvi, učiti otroke in še skrbeti za prašiče, drugače bi jim bera segnila. To je bilo včasih. Danes živimo mnogo bolje. Bero so odpravili, prašičev nam ni treba rediti in tudi orglanje je v drugih rokah. Lahko se torej posvečamo le poglavljenemu pedagoškemu delu. Tudi miloščina in starem smislu je odpravljena. Do nedavnega smo dobivali redne akontacije, zdaj pa dobivamo že akontacije na akontacije. Še malo bomo počakali in dobivali bomo akontacijo na akontacijo akontacije. Kot vidiš, v sto letih ogromen kvaliteten premik in optimistično gledam na prihodnost ...

Razpotegnil je nozdri, se konisko nasmehnil in to so bile njegove zadnje besede:

Tepec! Tudi tebi so nataknil zeleno očala in ti pod gobec pomolili oblanje. Oh, kako lahko umiram, ko vidim, da nisem bil sam ...

RUDARSKI ŠOLSKI CENTER VELENJE

razpisuje prosto delovno mesto

— **UČITELJA ZA MATEMATIKO**

Pogoji: visoka ali višja strokovna izobrazba. Ostali pogoji po dogovoru.

Rok veljavnosti razpisa je 15 dni po objavi v časopisu.

SVET SOLE OSNOVNE SOLE RIHARDA JAKOPIČA

Ljubljana-Siška, Ulica dr. Derča

razpisuje prosto delovno mesto

— **UČITELJA ZA ZEMLJEPIS**

za določen čas z nepolnim delovnim časom

Pogoji: predmetni učitelj ali profesor zemljepisa.

Osební dohodek izplačujemo po pravilniku za OD šole.

OSNOVNA ŠOLA STRANJE PRI KAMNIKU
(občina Kamnik)

razpisuje naslednja delovna mesta:

— **UČITELJ ZA MATEMATIKO IN FIZIKO, PRU ali P**— **UČITELJ ZA ANGLEŠČINO IN SLOVENŠČINO, PRU ali P**

Samske sobe in ugodne avtobusne zveze z Ljubljano. Vozačem povrnemo prevozne stroške.

Delovna skupnost

OSNOVNE SOLE ŠMARTNO NA POHORJU

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

— **UČITELJA ZA FIZIKO IN MATEMATIKO, PRU**— **UČITELJA ZA SLOVENŠČINO IN NEMŠČINO, PRU****GOSTINSKI ŠOLSKI CENTER MARIBOR**

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

— **1 UČITELJA ZA SLOVENŠČINO, P**— **1 UČITELJA ZA NEMŠČINO, P (skupina nemščina in angleščina ali angleščina-nemščina)**

Delovni mesti razpisujemo za nedoločen čas.

Nastop službe takoj.

OSNOVNA ŠOLA ALOJZA HOHKRAUTA TRBOVLJE

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

— **UČITELJA ZA KEMIJO, PRU ali P**

(štiri ure tedensko)

— **UČITELJA ZA TEHNIČNI POUK, PRU ali P**

(štiri ure tedensko)

— **UČITELJA ZA TELESNO VZGOJO, PRU ali P**

(moški).

Pogoji: deljen delovni čas, potnih stroškov ne povrnemo, stanovanj ni. Kandidat mora imeti urejeno vojaščino.

Na razpis se prijavite do 15. septembra.

GIMNAZIJA FRANA MIKLOŠIČA LJUTOMER

razpisuje prosti delovni mesti

— **UČITELJA ZA BIOLOGIJO IN KEMIJO, P**

(samska soba oziroma komfortno družinsko stanovanje);

— **UČITELJICE ZA TELESNO VZGOJO, PRU**

(diplomatka VPS, ki bi nadaljevala izredni študij na visoki šoli za telesno kulturo). Samska soba oziroma družinsko stanovanje po dogovoru.

Rok prijave ze 15 dni po objavi.

DELOVNA SKUPNOST OSNOVNE SOLE OTLICA

razpisuje prosto delovno mesto

— **UČITELJA ZA SLOVENŠČINO**— **IN SRBOHRVAŠČINO, PRU**

Pogoj: dokončana PA z diplomo ali študij na filozofski fakulteti.

Družinsko stanovanje je zagotovljeno. Kandidati naj se prijavijo čimprej!

Popravek

Gimnazija Postojna razpisuje prosto delovno mesto učitelja za angleščino in slovenščino oziroma angleščino in ruščino in ne učitelja za slovenščino in ruščino, kot je bilo napak objavljeno.

VZGOJNO VARSTVENI ZAVOD ZAGORJE-CENTER

razpisuje prosto delovno mesto

— **VZGOJITELJICE**

Pogoj: srednja vzgojiteljska šola.

Stanovanja ni.

OSNOVNA ŠOLA FRANCA PASTERKA - LENARTA MEZICA

razpisuje delovno mesto

— **UČITELJA ZA GLASBENI POUK, PRU**

Družinsko stanovanje ali garsonjera zagotovljena.

OSNOVNA ŠOLA RODNI VRH, p. Podlehnik - Ptuj

razpisuje delovno mesto

— **UČITELJA ZA RAZREDNI POUK, U ali PRU**

Stanovanja ni.

Založba Mladinska knjiga

UČITELJI, PREDMETNI UČITELJI IN PROFESORJI NA OSNOVNI ŠOLI

Ko izpolnujete svoj podrobni učni načrt, ne spreglejte pomoči, ki vam jo kot dopolnilno čtivo nudijo:

revija CICIBAN za prvi, drugi in tretji razred osnovne šole

revija PIONIR za srednje razrede osnovne šole

tednik PIONIRSKI LIST za vse učence osnovne šole

REVILJA CICIBAN UČITELJEM PRVIH TREH RAZREDOV!

Izpolnila se je vaša dolgoletna želja: za vas objavljamo vsebino septembrske, oktobrske, novembrske in decembrske številke CICIBANA. Vpišite v svoj podrobni učni načrt slovenskega jezika, spoznavanje narave in družbe, likovnega in glasbenega pouka še naslednje teme!

Vsečina 1. št. CICIBANA

Dobre želje — želi Ciciban

Žabja uspavanka — Tone Pavček

Dedek sedel je na grudo, maked, narodna in slov. narodna pesem

Oglarjevi žganci — Ivo Zorman

Vesela abeceda — Neža Maurer

Pri nas doma — Lev N. Tolstoj

2 + 2 = 4 — Ela Peroci

Vrtnar — Niko Grafenauer

Najmlajši partizan — Karel Grabeljšek

Glasbenik — Niko Grafenauer

Pikapolonica — Branka Jurca

Mama, nesreča — Nada Kraigher

Fantka bom nesel — Albin Weingerl

Koledar novic v septembru — Ivan Bizjak

Iz dnevnika Tončka Bontončka — Jože Šircelj

Slikovna uganka — Martina Šircelj — Božo Kos

Brez muke ni moke, brez muke ni kruha — Ivan Bizjak

Sporočila uredništva

Naša likovna stran — otroci, Bogdan Borčič

Cvik cvak — pesem v notah, Janez Bitenc

Stritarjeve uganke

Zavozlano

1. nasl. stran Milan Bizovičar

Zadnja stran ovitka: Naša mesta — Koper

Vsečina 2. št. CICIBANA

Ropotalo — Niko Grafenauer

Rdeča svečka na grobu — Mika Tome

Narodne pesmice

O črčku — Manko Golar

Naša račka — Vida Rudolf

Pri nas doma — Lev N. Tolstoj

Vesela abeceda — Neža Maurer

Kolesar s prtljajnikom — Albin Weingerl

Prvič v Ljubljani — Kristina Brenk

Čebela — Cvetko Zagorski

Najmlajši partizan — Karel Grabeljšek

Čik-gumi — Gita Jakopin

Kako so ljudje dobili fižol — Oskar Hudač

Vinska trta — Ivan Bizjak

Iz dnevnika Tončka Bontončka — Jože Šircelj

Slikovna uganka — Martina Šircelj — Božo Kos

Koledar novic v oktobru — Ivan Bizjak

Pisma Cicibanu

Naša likovna stran — otroci, Bogdan Borčič

Veselo kolo — pesem v notah — Janez Bitenc

Župančičeve uganke

Zavozlano

Naslovna stran — Milan Bizovičar

Zadnja stran ovitka: Naša mesta — Novo mesto

Vsečina 3. št. CICIBANA

Dve besedi — Grigor Vitez

In tako dalje — Cvetko Zagorski

Narodne pesmice

Kje je copatek — Milena Batič

Moja in voziček — Severin Šali

Vesela abeceda — Neža Maurer

V gozdu — Saša Vegri

Rdeči škorenjčki — Branka Jurca

Najmlajši partizan — Karel Grabeljšek

Zivali jeseni — Draga Tarman

O budilki in stenski uri — Zima Vrščaj

Znamenita pot v Jajce — Ivan Bizjak

Iz dnevnika Tončka Bontončka — Jože Šircelj

Slikovna uganka — Martina Šircelj — Božo Kos

Koledar novic v novembru — Ivan Bizjak

Pisma Cicibanu

Naša likovna stran — otroci, Bogdan Borčič

Pesem v notah — Janez Bitenc

Ljudske uganke

Zavozlano

Prva stran ovitka — Milan Bizovičar

Zadnja stran ovitka: Naša mesta — Maribor

Vsečina 4. št. CICIBANA

Pri nas doma — Lev N. Tolstoj

Beli kužek, črni kužek in reka — Leopold

Suhodolčan

Narodne pesmice

Medvedova in mačja uspavanka — Tone Pavček

Dve o Piki — Cvetko Zagorski

Vesela abeceda — Neža Maurer

Stari sitnež in deček — Eleanor Fargon

Kako kričijo vrane, Kako tožijo vrbci — Vida Brest

Najmlajši partizan — Karel Grabeljšek

Zima, zima — Marija Vogelnik

Koledar novic v decembru — Ivan Bizjak

Nina in lisica — Ela Peroci

Slikovna uganka — Martina Šircelj — Božo Kos

Iz dnevnika Tončka Bontončka — Jože Šircelj

Naše kolone — Ivan Bizjak

Pisma Cicibanu

Naša likovna stran — otroci — Bogdan Borčič

Pesem v notah — Janez Bitenc

Ljudske uganke

Zavozlano

Prva stran ovitka — Milan Bizovičar

Zadnja stran ovitka: Naša mesta —

RAZREDNIKI 4. in 5. razredov, PREDMETNI UČITELJI IN PROFESORJI OSNOVNE SOLE, objavljamo kazalo septembrske, oktobrske in novembrske številke revije PIONIR:

KAZALO — Pionir št. 1

Ivan Cankar — Cankarjeva Vrhnika — Lužiški Srbi, kje ste? — Vkljesana zgodovina v Djerdapski soteski — Potovanje po geologiji — Le z delom je uspel (šport) — Afrika — Pihala in trobila — Družina našega sonca — Sodobno letalstvo — V svetu žužek — Radio OF — Tomov polnočni vrt — Sprehod po gorskem svetu — Nagradni kviz — Uganke — Pionirjeva pošta — Mihec Pihec — Jezikovni kotiček.

KAZALO — Pionir št. 2

Pol stoletja oktobrske revolucije — Zgradba zemlje — Literarna podoba Bohinja — Bohinj — Giani Rodari: Napačno pripovedovanje pravljic — Zgodovina sveta — Raziskovanja v Afriki — Junak ni hotel v vojno (šport) — Sodobno letalstvo — Pihala — Plovba na Jadranu v starih časih — Množične akcije v Ljubljani — Naša sosedna Venera — Pes moj zvesti prijatelj — Nagradni kviz — Uganke — Pionirjeva pošta — Jezikovni kotiček — Mihec Pihec.

KAZALO — Pionir št. 3

Trdinova dežela pod Gorjanci — Na bregovih zelene Krke — James Krüss: Zgodba o vrtljakovem rojstnem dnevu — Oktobrska revolucija — Naravna slika Afrike — Zemeljska površina se spreminja — Najmanjši bratec — Sodobno letalstvo — Odličnjakinja in prvakinja Evrope — Nevsakdanje ribe — Drvarjenje — Pionirjeva pošta — Nagradni kviz — Uganke — Jezikovni kotiček — Mihec Pihec.

TEDNIK PIONIRSKI LIST V ŠOLSKEM LETU 1967/68

Učne ure bodo uspešnejše, če boste posvetili dovolj časa za osvetlitev učne snovi z vedrega zornega kota edinega slovenskega tednika za učence od 4. do 8. razreda osnovne šole! V letošnjem letniku bomo objavljali:

— **REPORTAŽE IN PRISPEVKE Z VSEH PODROČIJ POLJUDNE ZNANOSTI**— **SLIKE IZ NARAVE**, ki jih boste lahko koristno uporabili pri SPOZNAVANJU NARAVE v 4. in 5. razredu— **Čudežni Ameriko — ODLIČNO POTOPISNO SLIKANICO** slikarja in pisatelja Jožeta Ciuhe

Vaši učenci bodo imeli živo predstavo O ŽIVLJENJU NAŠIH PRADEDOV, če bodo prebrali, kar bomo zapisali o zgodovinskih spomenikih na Slovenskem in slikanici PLEME URDU in IMENOVAL SE JE KA-KAN, ki na svojstven način osvetljuje nekaj poglavij zgodovine za 6. razred osnovne šole

— **Slikanice O PREMAJHNEM NACKU, OD PRIMORJA DO KAVKAZA in MORSKA SKRIVNOST** predstavljajo drobce medvojnega in povojnega življenja doma in v Evropi

— Učenci bodo lahko potovali s KAPITANOM VRUNGLOM okoli sveta ali z našim popotnikom Mušičem v RDEČE MORJE

— Pisatelj SMILJAN ROZMAN bo vse leto bogatil strani Pionirskega lista z zgodbo KLIP IN Klap in DEČEK MAK

— Psihologi, pedagogi, zdravniki in drugi strokovnjaki bodo odgovarjali na vprašanja bralcev in z nasveti usmerjali njihov razvoj

— Priznane osebnosti iz naše kulture in znanosti bodo letos obiskali naši reporterji

— Mnogo novega praktičnega in posnemanja vrednega bodo lahko prebrali ljubitelji filma, športa in tehnike

— Poleg križank in rebusov bodo v vsaki številki tudi primeri NALOG OBJEKTIVNEGA TIPA IZ VSEH PREDMETNIH PODROČIJ od 4. do 8. razreda osnovne šole

— DA BI USTREGLI UČITELJEM SLOVENŠČINE NA SREDNJI IN VIŠJI STOPNJI OSNOVNE SOLE, bomo objavili nekaj del in odlomkov iz starejše slovenske literature, v vsaki številki Pionirskega lista pa bodo tudi dela živčnih mladinskih in ostalih živčnih pesnikov in pisateljev

— RAZREDNIKI 4. in 5. RAZREDOV — PREDMETNI UČITELJI IN PROFESORJI na višji stopnji osnovne šole — VZPODBUJAJTE USTVARJALNOST SVOJIH UČENCEV, svetujte jim, naj sodelujejo v NATEČAJU PIONIRKEGA LISTA, ki bo objavil in nagradil najboljše pisma in prispevke z vseh predmetnih in praktičnih področij.

Letošnje letnike Cicibana, Pionirja in Pionirskega lista bodo ilustrirali slikarji: MARLENKA STUPICA, MILAN BIZOVIČAR, JOŽE CIUHA, MARJAN DOVJAK, ANČKA GOŠNIK-GODEC, MARJANCA JEMEC-BOŽIČ, BOŽO KOS, ACO MAVEC, MILAN MAVER, MARIČKA KOREN, LIDIJA OSTERC, ŠTEFAN PLANINC, IRINA RAHOVSKY-KRALJ, ALBIN ROGELJ, IVE SELJAK-ČOPIČ, SAVO SOVRE, IVE ŠUBIC, ZDENKA IN BOGDAN BORČIČ, CITA POTOČAR, LEON KOPORC, ALEKŠTARVAT IN DRUGI.

IZKORISTITE PROGRAME CICIBANA, PIONIRJA IN PIONIRKEGA LISTA IN ZADOVOLJNI BOSTE S SVOJIM PODROBNIM UČNIM NAČRTOM!

Z vsebino ostalih števil tega letnika vas bomo seznanili v novembru.

UČITELJI, PREDMETNI UČITELJI IN PROFESORJI NA OSNOVNI ŠOLI! PIONIRSKI LIST, REVILJA CICIBAN IN PIONIR ŽELE VAM IN VAŠIM UČENCEM MNOGO ZADOVOLJSTVA IN USPEHOV PRI POUKU V ŠOLSKEM LETU 1967/68!

PROSVETNI DELAVEC

List izdaja republiški odbor sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije — izide štirinajst dni na teden med šolskim letom — Uredja uredniški odbor.

Odgovorni urednik Drago Ham.

Naslov uredništva: Ljubljana, Kopitarjeva 2, tel. 313-722, int. 363.

Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1, tel. 22-284.

Poštni predal 355/VII.

Letna naročnina 10 N-din (1000 S-din), za šole in druge ustanove 20 N-din (2000 S-din).

Štev. tek. računa: 501-8-26-1.

Tisk: CZP Ljudska pravica.